

GORENJSKI GLAS

GLASILO
SOCIALISTIČNE
ZVEZE
DELOVNEGA
LJUDSTVA ZA
GORENJSKO

Odprite
strani
7,8,9,10

Glasova preja

Stran 13

Še avto se v
17 letih izrabi,
kaj šele
inkubator

Temeljna banka Gorenjske

70 ljubljanska banka

GORENJC IN BANKA
FORMULA PRIHRANKA

So kmetje krivi, da so kmetije premajhne?

Nova zvezna vlada na čelu z Antem Markovičem je zadnji dan marca sprejela odlok o prostem oblikovanju drobnoprodajnih cen mleka. Tej odločitvi so v teh dneh sledile precejšnje podražitve svežega mleka in mlečnih izdelkov, več kot desetkrat, okrog 2.200 dinarjev za liter, pa naj bi od prvega aprila dalje kanilo tudi v kmetov žep.

Nesporno je, da je hrana že zdaj za delavce s skromnimi plačami draga in da jim od mesečnega zaslužka ostaja vse manj za ostale potrebe, vendar - za to niso krivi kmetje. Če vprašamo kmete, kdo je najbolj kriv za nespametno kmetijsko politiko v naši državi in za to, da imamo namesto družinskih kmetij in primerno veliko gospodarskih enot razvito "vrtičkarstvo" in kmetije, ki povprečno obsegajo le nekaj več kot tri hektare obdelovalne zemlje, bodo kot iz topa izstrelili predvsem dvojce, troje imen... Prav majhne kmetije s slabo izrabljeno mehanizacijo in delovno silo so glavni razlog za nizko produktivnost dela v kmetijstvu - in nenazadnje za drago hrano.

Kaj storiti? Če si hočemo priznati ali ne, bo treba vsaj malo skreniti z izvirne poti socialističnega kmetijstva in uporabiti tudi nekatere izkušnje iz držav "gnilega kapitalizma". Po dober zgled nam

ni treba prav daleč: že v sosedni Avstriji se lahko prepričamo, kako so v zadnjih desetletjih na neboleč način zmanjšali število kmečkih gospodarstev in povečali velikost kmetij. Pri nas je v istem času potekal obratni proces - drobljenje kmetij in kmetijske zemlje, prehajanje zemlje v roke nekmetov...

Ceprav je Slovenska kmečka zveza celo zagrozila z dvodnevnim bojkotom oddaje mleka, če se cene ne bi spremenile, pa se tisti, ki trdijo, da kmetije slepo navijajo za visoke podražitve, motijo. Visoke cene bi resda najprej udarile potrošnikov žep, toda že naslednji trenutek bi prizadele kmetovega. Ker je slovensko mleko zaradi težjih obdelovalnih razmer dražje, le težko najde pot prek Sotle, na tržišča drugih republik - še posebej zato, ker so jugoslovansko mlekarstvo prevzeli v roke goljuhi in jih pri tem podpira celo politika. "Kako naj si drugače razlagamo dejstvo," se je na nedavni seji odbora za mlekarstvo pri Živinovski poslovni skupnosti vprašal Ivo Rotdajč, "da je poceni uvoženo mleko v prahu domačin kupcem naprodaj kot sveže (po domačih cenah), inšpektorji pa držijo roke križem in nikogar ne kaznujejo."

C. Zaplotnik

Tudi v mestih naj raste zelenje - Tako razmišlja že veliko tamkajšnjih prebivalcev. Če ni moč pridobivati dragocene zelenjave, bo okolje lahko obogatilo vsaj okrasno rastlinje. (S) - Foto: F. Perdan

Od 1. aprila dalje

Spodbudnejše obrestovanje

Kranj, 4. aprila - Izvršilni odbor Temeljne banke Gorenjske je 31. marca sklenil spremeniti nekatere obrestne mere. Predvsem se popravlja "krivica" do vpoglednih vlog, kjer je bilo do 1. aprila obrestovanje minimalno, sedaj pa so vpogledne vloge obrestovane s 70 odstotki mesečne revalorizacijske stopnje (doslej je obrestovanje dosegalo petino te stopnje). Vpogledne vloge gospodarstva bodo po novem obrestovane s 50 odstotki revalorizacijske stopnje, vloge negospodarstva pa z 20 odstotki. Obrestovanje vezanih vlog ostaja enako.

J. K.

28. sejem gozdarstva in kmetijstva

Zanimive novosti

Kranj, 6. aprila - Z otvoritvijo 28. sejma gozdarstva in kmetijstva se bodo prihodnji petek, 14. aprila, v Kranju spet odprla sejemski vrata. Prireditelji napovedujejo, da bo za to prvo letošnje sejemsko prireditev že značilno tako imenovano delovanje trga. Sejemski prostor je namreč razprodan, prikazani pa bodo nekateri najnovejši dosežki iz proizvodnje kmetijske in gozdarske mehanizacije ter predelave hrane. V sejemskih dneh pa bo na programu tudi več spremljajočih prireditev, za primer mednarodni posvet o semenskem krompirju, kmečkem turizmu... Sejem bo tokrat trajal sedem dni.

A. Ž.

Pobuda SZDL

Naloga slovenskemu predsedstvu

Ljubljana, 4. aprila - Ker vzgoja in izobraževanje v Sloveniji (skupno z drugimi družbenimi dejavnostmi) toneta vedno globlje in so bile vse dosedanje reforme bolj pisane na kožo politiki in politikom, manj pa potrebam naroda, je predsedstvo republiške konference SZDL v torek predlagalo, da moramo v republiki narediti dolgoročni nacionalni program razvoja vzgoje in izobraževanja. Rokavica je bila vržena predsedstvu Slovenije, ki naj odloči, na kakšen način priti do nacionalnega koncepta razvoja vzgoje in izobraževanja. Možnosti je več in o njih je bilo govora tudi v torek na predsedstvu. Razvojno zasnovano naj naredijo najbolj pametni Slovenci, združeni na osnovi javnega razpisa, možnost je akademija znanosti in umetnosti, pa skupina, ki bi jo izbralo predsedstvo. SZDL se je tudi obvezala, da bo celovito obravnavala položaj in razvoj družbenih dejavnosti v Sloveniji.

J. K.

Šepava preskrba z zdravili

Ljubljana, 5. aprila - Razlog, da v lekarnah kopnijo zaloge zdravil, je okrnjena likvidnost lekarn. Zdravstvene skupnosti slednjim zapoznelo plačujejo svoj delež sredstev, lekarnarji pa si zaradi pomanjkanja denarja ne morejo več tako širokogrudno nabavljati kot nekoč.

Proizvajalci in uvozniki zdravil trdijo, da je zdravil ta čas na trgu dovolj, le lekarnarji so se znašle v likvidnostni zagati, in vse težje nakupujejo. Zdravstvene skupnosti namreč kasnjajo z denarnimi prispevki lekarnam (in ne le lekarnam), tako da jim inflacija sproti razpolavlja vrednost. Zato lekarnarji lahko kupijo precej manj zdravil kot včasih in zaloge so se skrčile na dva tedna.

Tudi rezerve Narodne banke, so dejali na posvetu, ki ga je sklical slovensko farmacevtsko društvo, stanja ne bodo kaj prida izboljšale. Od nekaj več kot 15 milijard dinarjev za zdravstvene organizacije naj bi lekarnam dodelili petino, kar pa pomeni le okoli 8 odstotkov potrebnega denarja. Tudi višje participacije za zdravila na recept, ki se obetajo z majem, bodo le kaplja v morje.

Danes je svetovni dan zdravja

Govorimo o zdravju

Svetovna zdravstvena organizacija je za letošnji svetovni dan zdravja razglasila geslo Govorimo o zdravju. Da bi si lahko izbral zdrav način življenja, mora imeti človek zadostne informacije o dejavnostih, ki vplivajo na zdravje: okolju, vodi, hrani, navadah... O tem je bil govor tudi za okroglo mizo, ki jo je ob tej priložnosti pripravil Univerzitetni zavod za zdravstveno in socialno varstvo.

Slovensko prebivalstvo se stara in njegova obolevnost se povečuje, kar je zadnja leta značilno za razvite države. Žal usodo teh družb delimo le v tej neprijetni naravni zakonitosti, še zdaleč pa ne v deležu družbenega proizvoda, namenjenega zdravstvu. Še več, količina denarja za te namene, vztrajno zmanjšujemo, ne oziraje se na stalna opozorila zdravnikov, kako pogubno se to utegne odraziti na narodovem zdravju.

Po podatkih Univerzitetnega zavoda za zdravstveno in socialno varnost nas Slovence najbolj mučijo boleznih dihal, saj se vsak

drugi pojavi pri zdravniku zaradi teh nadlog. Vsak tretji išče zdravniško pomoč zaradi poškodb, vsak šesti pa denimo zaradi boleznih gibal in kosti. Umiramo pa Slovenci najpogosteje zaradi boleznih obočij, ki so po 45. letu najpogostejši vzrok smrti, medtem ko mladi do 25. leta umirajo zaradi nesreč. Zaskrbiljujoče rastejo tudi boleznih prebavil, zahvaljujoč med drugim alkoholizmu. Večina boleznih in nepotrebnih ter prezgodnjih smrti je posledica nezdravega načina življenja, od nepravilne prehranjenosti, slabih razvad, premalo gibanja in stresa, vse

bolj pa tudi slabih življenjskih razmer, med katerimi je v prednosti domala zastupljeno življenjsko okolje. Posebej ogroženi so v teh razmerah otroci, ki se prezgodaj rodijo, mladostniki, mladi brez dela, invalidi, priseljeni in ostareli.

Geslo svetovnega dneva zdravja, naj bi se prosvetili o zdravem načinu življenja, da bi ga lahko živeli, sicer potrjuje prepričanje, da za zdravje lahko največ naredi vsakdo sam. O tem nas prepričujejo tudi številne zdravstvenovzgojne in preventivne akcije (za okroglo mizo so predstavili prometno akcijo -10 odstotkov, telesnokulturni Razgibajmo življenje in Brazde vzdržljivosti). Vse pa vendarle ni v rokah posameznika, saj si tudi nezdravega načina življenja ni vedno sam kriv. Le drobce iz naše vsakdanjosti: v razmerah, ko z dvema plačama ni več mogoče preživeti družine, si je težko privoščiti zdravo hrano, gibanje in rekreacijo pa je moral v dirki za dodatnim zaslužkom tudi marsikdo dati slovo.

D. Z. Zlebir

Motivacije v samoupravnem tržnem socializmu

Z enim zamahom

Kranj, 6. aprila - Na posvetu o nagrajevanju, ki ga je pred sejo CK ZKS sklical medobčinski svet ZKS za Gorenjsko, so poslovodni delavci zelo kritično označili pripravljeno gradivo, saj je problemov na tem področju toliko, da bi jih bilo najbolj smiselno popraviti z enim zamahom.

Pripravljeno gradivo pa takšnega zamaha ne ponuja, temveč koketira z vodilno poslovodno strukturo, sindikatom in delavskim razredom, kakor je v razpravi dejal Edo Resman. Cilj obravnave motivacij v samoupravnem tržnem socializmu, kakor so temo zveneče naslovili, je namreč realno povečanje osebnih dohodkov, odprava uravnalovke in pretiranih razlik med posameznimi dejavnostmi. Kako majhne so možnosti za spremembe pa najbolj ponazori aktualno pripravljeno gradivo in družbenih dejavnosti v slovenski skupščini za denar. Po drugi strani pa se vrednost motivacij v visoki inflaciji sproti razblinja in konec leta utegne resničnost postati sedanja šala, kako se dva delavca v milijardah starih dinarjev pogovarjata, koliko kdo zasluži.

Izhoda iz takšnih razmer sta morda res samo dva. Po prvem naj bi plače postale strošek proizvodnje, določil pa naj bi, koliko kdo mora zaslužiti navzgor pa naj bi bile plače neomejene. Temu izhodu lahko rečemo svobodna različica, druga možnost pa je seveda nesvobodna, dekret. Nekaj vmesnega imamo zdaj, s tem pa smo, kot kaže, vse manj zadovoljni, saj vsi skupaj zaslužimo vse manj.

M. V.

GORENJSKI GLAS
GRAFIČNE STORITVE

27. MEDNARODNI SEJEM GOZDARSTVA IN KMETIJSTVA KRAJNJ,

14. - 20. 4. '89

- vsejugoslovanski in mednarodni pregled kmetijske in gozdarske mehanizacije
- predstavitev prehranske industrije
- mikavni nakupi za gospodinjstvo, opremo stanovanj, hiš ter vsakdanjih potrebščin

NE PREZRITE: na kranjskem sejmu prisotnost tržnih zakonitosti in ponudbi, kakovosti, popustih

LOVSKI PROGRAM: obravnava visoke divjadi; lovška oprema in pripomočki

JOŽE KOŠNJEK
NOTRANJEPOLITIČNI KOMENTARPriznanje realnosti
ali vaja iz računstva

Prav imajo tisti, ki so trdili in trdijo, da bo sprememba statuta Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije tista preizkusna točka, kjer bomo morali praktično pokazati svojo iskrenost pri zavzetosti za politični pluralizem, za zdaj v okviru socialistične zveze. Po razpravi na torkovi seji predsedstva SZDL sodeč, kjer je bilo o tem veliko govorenega, pa malo doseženega, sem v to še bolj trdno prepričan. Izvršni odbor slovenske SZDL, posebna delovna skupina in svet za organiziranost in razvoj SZDL so v torek vrnili na mizo predlog prve in po sodbi predlagateljev osnovne spremembe za prehodno obdobje do sprejetja novega statuta, ki bi ga morali napisati čim prej. Do takrat pa bi se morali zadovoljiti morali zadovoljiti z dvema spremembama: črtanjem vodilne vloge partije in njenih družbenoekonomskih in političnih ciljev iz statuta ter novim besedilom "Družbenopolitične organizacije, družbene organizacije in društva ter druge oblike interesnega združevanja delujejo v SZDL skladno z družbeno vlogo, opredeljeno v svojih programskih in statističnih dokumentih ter s statutom in programom SZDL. Odnosi med njimi temeljijo na njihovi samostojnosti, enakopravnem sodelovanju in medsebojnih pravicah in dolžnostih".

Takšna sprememba nikakor ni nepomembna. Je predvsem pragmatična in odgovarja na zahteve novih zvez in gibanj, da ne grede v SZDL prej, preden ne bo tudi statutarno Zveza komunistov zgubila primata v frontni in postavljena v enakopraven položaj z drugimi člani Socialistične zveze. Takšen korak spreminja nad 40 let trajajoče odnose v naši politiki in je po sodbah, izrečenih tudi na vrhu SZDL, temeljit poseg v korenine Dolomitske izjave. Seveda pa drugače besede in statutu ne rešujejo in ne zadovoljuje vseh predstav v slovenskem političnem prostoru, kakšen naj ta prostor bo in kakšna naj bo SZDL v njem.

Boječe se lotevamo bistvenega vprašanja: razmerja sil v slovenskem političnem telesu, kot pravi Rupel, in odraza tega razmerja v SZDL. Na dan prihajajo povsem praktična vprašanja, koliko sedežev in glasov naj ima v vodstvih SZDL partija, sindikat, mladina, borci, kmečka zveza, demokrati, socialdemokrati in še marsikdo, ki je šel pod kapo SZDL tudi zato, da bi se izognil ne-veščostim pred zakonom. Zdi se mi, da bi bila delitev delegatskih mest in vpliva na osnovi števila članstva v posameznih organizacijah sedaj nerealna, saj imajo mnogi velika avtomatičnega članstva, ne pa članov na osnovi pristopnih izjav, prostovoljnosti, prostovoljnega in zavestnega plačevanja članarine. Po sedanji logiki bi bil sindikat prevladujoč, ker ima pač največ članov! Dovolj realen se mi zdi predlog Ivana Omana, naj bo sestava organov SZDL stvar dogovora in soglasja prizadetih, seveda brez poveljevanja enega in poniževanja drugega, kar se konec koncev (žal) še vedno kaže v izrazih "zvezice", "skupinice" in podobno. Tudi te zvezice in skupinice, čeprav se zdijo komu nepomembne, imajo pravico do glasu v SZDL in političnem sistemu, saj trenutno druge možnosti za vpliv na oblast nimajo. To je stvarnost in statut naj jo odsluškava.

Na seji konference SZDL 26. aprila v Ljubljani, pred praznikom OF, naj bi sprejeli statut sprejeti. Ga bomo uspeli razumeti, stvarno, sporazumno sprejeti, ali pa bomo stopili korak usaksebi. Kakršnakoli vaja iz računstva je v tem primeru povsem odveč.

Zgodovinsko je ena ključnih borčevskih nalog

Tudi nehvaležne teme

Škofja Loka, aprila - Predsedstvo Občinskega odbora zveze združenj borcev Škofja Loka ugotavlja, da je svet za zgodovinsko pri skupščini škofjeloške občine, ki ga vodi Sveto Kobal, kljub temu da dela volontersko, opravil ogromno delo. Neraziskane so le teme o kontrarevoluciji. - Treba bo izdati novo brošuro o Dražgošah.

Veliko področij narodnoosvobodilnega boja na škofjeloškem je že povsem raziskanih, veliko materiala je že objavljeno, veliko pa spravljenega na zalogo, da se dopolni in najde možnosti za objavo. Vendar pri tem se ustavi, kajti zlepa se več ne najde denarja za založništvo. Denar je za skromne honorarje zbiralec materialov in piscev; tega zagotavlja občinska kulturna in raziskovalna skupnost.

Na obdelavo pa še čaka nekaj tem, med drugim o kontrarevoluciji na škofjeloškem. To je seveda nehvaležna naloga, ki je nihče ne prevzame rad, po drugi strani pa prav ta tema zahteva veliko več angažiranja zbiralcev. O tem je zelo malo napisanega, večina so ustni viri, pri tem pa je treba še upoštevati, da so to silno občutljive teme, o katerih ljudje silno neradi spregovore.

Kljub pomanjkanju sredstev pa bi v Škofji Loki radi izdali vsaj novo brošuro o Dražgošah. Izšlo so že tri in so bile vse razprodane. Partizanski pisatelj in zgodovinar Ivan Jan je pripravil strnjeno gradivo za novo brošuro, tiskanje samo ni problem, vendar morali bi dobiti nekoga, razmišljajo pri svetu in pri Občinskem odboru zveze borcev v Škofji Loki, ki bi pomagal pri financiranju brošure, da bi ta v prodajo, v šole in drugim prišla ne po ekonomski, temveč za vsak žep sprejemljivejši ceni.

D. Dolenc

GORENJSKI GLAS

Ob 35-letnici izhajanja je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Ustanoviteljice Gorenjskega glasa so občinske konference SZDL Jesenice, Kranja, Radovljice, Škofje Loke in Tržiča

Izdaja Časopisno podjetje Glas Kranj, tisk ČGP Delo Ljubljana

Predsednik časopisnega sveta: Boris Bavdek

Gorenjski glas urejamo in pišemo: Štefan Žargi (glavni urednik in direktor), Leopoldina Bogataj (odgovorna urednica), Jože Košnjek (notranja politika, šport), Marija Volčjak (gospodarstvo, Kranj), Andrej Zalar (gorenjski kraji in ljudje, komunalne dejavnosti), Lea Mencinger (kultura), Helena Jelovčan (izobraževanje, iz šolskih klopi, Škofja Loka), Cveto Zaplotnik (kmetijstvo, kronika, Radovljica), Darinka Sedej (razvedrilo, Jesenice), Danica Dolenc (tradicije NOB, naši kraji, za DS in družino), Stojan Saje (družbene organizacije in društva, SLO in DS, ekologija), Danica Zavri-Žlebir (socialna politika), Dušan Humer (šport), Vilma Stanovnik (Tržič, turizem), Igor Bešter (mladina, kultura), Franc Perdan in Gorazd Šinik (fotografija), Igor Pokorn (oblikovanje), Nada Prevc in Uroš Bizjak (tehnično urejanje) in Marjeta Volžič (lektoriranje).

Naročnina za II. trimesečje 52.500 din

Naslov uredništva in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1 - Tekoči račun pri SDK 51500-603-31999 - Telefoni: direktor in glavni urednik 28-463, novinarji in odgovorna urednica 21-860 in 21-835, ekonomska propaganda 23-987, računovodstvo, naročnina 28-463, mali oglasi 27-960.

Časopis je oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

uredništvo tel. 21860

Položaj vernikov in verskih skupnosti v Sloveniji

Politični spori razdvajajo tudi vernike

Ljubljana, 4. aprila - Jugoslovanske politične razprtije niso obšle verskih skupnosti in njihovih vernikov, živečih v Sloveniji. To je tragično za družbo in vero, še posebej za katoliško in srbsko pravoslavno, saj so oboji kristjani. Še posebej se je treba bati bojevityh komunistov, bojevityh kristjanov in bojevityh muslimanov. Jugoslaviji manjka morale, ljubezni in medsebojnega spoštovanja.

To je bila ena bistvenih ugotovitev torkovega pogovora o položaju verskih skupnosti in vernikov v Sloveniji in naši družbi nasploh, ki ga je organiziralo Društvo novinarjev Slovenije. Sodelovala so znana imena največjih verskih skupnosti v Sloveniji in teološke znanosti: dr. Marko Kerševan s Filozofske fakultete v Ljubljani, Primož Hainz z republiške konference SZDL, dr. Tone Stres s Teološke fakultete v Ljubljani, Peter Kovačič iz Društva 2000 in prva moza pravoslavne in islamske verske skupnosti v Sloveniji Peran Boškovič in Ishak Alešević. Sicer pa v Sloveniji deluje 17 verskih skupnosti, v Jugoslaviji pa nad 40, kar kaže na izjemno pluralnost, moderno rečeno, verskega življenja v Sloveniji in še posebej v Jugoslaviji.

Mnoga vprašanja, tudi ne neposredno vezana na vodilno nit pogovora, so prihaja-

la na dan, predvsem pa trdno stoji ugotovitev, da politična razhajanja v Jugoslaviji vplivajo na opredelitve vrhov cerkva in še posebej vernikov. Cerkve se identificirajo z nacionalnimi politikami in vlečejo poteze po meri politike. Svež primer je ohlajeno 25 letno tvorno sodelovanje med ljubljansko in beograjsko teološko fakulteto, kar po besedah dr. Antona Stresa ne more biti vrlina kristjanov. Islam je bil dolgo za precejšen del Jugoslavije neznan, sedaj pa ga spoznavamo tudi zaradi politike.

Kljub temu je mogoče oceniti, da se položaj vernikov in verskih skupnosti v Sloveniji zboljšuje, tudi zato, ker končno verovnanje ni več pregrešno in tudi verni postajajo enakopravnejši državljani te skupnosti. Verna naj bo avtonomna, nevezana na politiko, zato je tudi vprašljivo oblikovanje gibanj,

zvez ali strank, karkoli jim že rečemo, na verski osnovi. Takšen primer je krščansko socialno gibanje v Sloveniji, za katerega njegov predstavnik Peter Kovačič sodi, da ima legitimno in zgodovinsko pravico (Krkovski socialisti, Osvobodilna fronta) do političnega organiziranja, pri čemer pa ni nujno, da se morajo vanj vključiti vsi katoličani. Predstavniki verskih skupnosti so opozarjali, da bi morali v naši družbi najti pravo, realno definicijo religije in ne poudarjati le negativnih plati, da bi morali težiti k idejno neopredeljeni šoli, predstavnik srbske pravoslavne cerkve pa je posebej opozarjal na težave pri gradnji oziroma obnovi porušeni pravoslavni cerkva v Sloveniji. Po njegovih besedah je položaj na Hrvaškem vse slabši, najbolj "odprta" za te stvari pa je po njegovem mnenju Bosna in Hercegovina. In zaključna misel pogovora: kažejo se znaki preseganja sedanjih problemov, ki jih kaže reševati v ozračju iskrene odprtosti, ekumenizma, medsebojnega spoštovanja in enakopravnosti vernikov in verskih skupnosti, ne glede na razširjenost.

J. Košnjek

Ocena nedeljskega glasovanja

Glasna govornica nemih lističev

Ljubljana, 4. aprila - Moralna obveza republiške skupščine je, da na glasovanju 14. aprila potrdi voljo prebivalcev Slovenije in za člana predsedstva Jugoslavije iz Slovenije izvoli dr. Janeza Drnovška. Ta obveza do ljudi v ničemer ne zmanjšuje vloge in samostojnosti republiškega parlamenta.

To je bil eden od sklepov torkovega zasedanja predsedstva republiške konference SZDL, ki je objavilo uradne izide nedeljskega glasovanja. Od milijona 471.833 prebivalcev Slovenije s pravico glasovanja nas je prišlo na volišča milijon 287.671 ali 87,49 odstotka. Za Bulca je glasovalo 529.704 ljudi ali 41,14 odstotka, številko pred Drnovškim imenom pa je obkrožilo 722.058 prebivalcev Slovenije ali 56,07 odstotka. Neveljavnih je bilo 35.909 glasovnic ali 2,79 odstotka oddanih glasovnic. Drnovšek je torej zmagal in gre v dokončno skupščinsko izvolitev. Ob vsesplošnem hvaljenju nedeljskega glasovanja pa le ne gre prezreti nekaterih pomanjkljivosti, sicer za marsikoga obrobnih, vendar za tajne in neposredne volitve pomemb-

nih. Mislim na primere glasovanja z navadnimi svinčniki in možnimi spekulacijami ob tem, na marsikaterem volišču pomanjkljivo zagotovljene pogoje tajnosti (brez posebnega truda in tudi stroškov bi lahko zagotovili enostavne kabine, ki bi jih lahko uporabljali tudi na prihodnjih volitvah), ter na različne poglede na javno objavljane izidov glasovanja. Eni zagovarjajo sprotno objavljane neuradnih izidov, drugi pa šele, potem ko je glasovanje končano, ker sprotno objavljane lahko nehoti vpliva na odločitve glasovalcev.

Sicer nemi volilni lističi pa so v nedeljo glasno povedali marsikaj zelo pomembnega. Glasovanje je potrdilo, da Slovenci nismo nikakršen politično apatičen narod, če se nam ponudi možnost neposrednega

odločanja, ki nam je bilo sicer tudi doslej obljubljano in zagotavljano prek delegatskega sistema, pa je bilo prebogosto vse skupaj pesek v oči, brez možnosti ljudi odločiti o izboru najvplivnejših ljudi, kar bi mnogi še vedno radi še naprej kuhali na kuhalnikih kadrovske koordinacije. Glasovanje je prav tako jasni znanilec zasičenosti, nezadovoljstva z obstoječim. Čeh je plačala prav ta politika, generacija te politike, pa človek, ki v takšni politiki ni bil niti najvplivnejši in z njo tudi vedno ni soglašal, bil pa njem je dolgoletni člen. Mislim, da bi zmagal predstavnik druge generacije tudi v primeru, če se ne bi pisal Drnovšek. Volitve prihodnje leto bodo morale biti še korak naprej in kaj lahko se zgodi, da politiki ne bo uspelo zadržati niti najosnovnejše kadrovske kontinuitete. Veliko je namreč ljudi v Sloveniji, ki so nezadovoljni in menijo, da so izključna rešitev novi ljudje. Na to mora politika neizprosno računati.

J. Košnjek

Spet ukrepi v zdravstvu

Se bo ponovil lanski julij?

V lanskem drugem polletju so v slovenski zdravstveni skupnosti sprejeti ukrepi za ozdravitev zdravstva (med njimi je bila tudi močno povečana participacija), trčili ob hudo nezadovoljstvo ljudi. Ko so se slednji nato v pol leta privadili visokim zneskom doplačil in ko jim je tudi inflacija že močno obrusila ostrino, je prišel nov ukrep - nerazumno znižanje doplačil za zdravstvene storitve. Prenagljeno in nepremišljeno potezo zdaj popravljajo z novim povečanjem.

V sredo, 12. aprila, bodo na skupščini zdravstvene skupnosti predlagani novi ukrepi za krpanje zdravstvenega pomanjkljaja: višja participacija in racionalizacija v zdravstvenih organizacijah, od česar pričakujejo okoli 5 odstotkov v zdravstvu manjkajočih sredstev. Eno in drugo že poznamo iz lanskega drugega polletja. Pri racionalizaciji zdravstva gre za obvladovanje cen zdravstvenih storitev, za ustavitve zaposlovanja v zdravstvu, širjenja dejavnosti in naložb, pa tudi za enakomernejše financiranje dejavnosti s strani zdravstvenih skupnosti.

Tudi predlog zvišanja participacij je podoben tistemu od lani, le da je nekoliko omiljen: ni tako drastičnih doplačil k ceni zobozdravstvenih storitev in za bolnišnično zdravljenje, pa tudi ostarelim in invalidom je menda ne bodo v celoti zaračunavali. Če bo skupščina prižgala zeleno luč za ukrepe, bodo tudi višje participacije obveljale s 1. majem, nato pa se bodo valorizirale vsak mesec sproti.

Verjetno bodo ukrepi, ki spominjajo na lanski julij, spet burili duhove. Zakaj tolikšni skoki v zdravstvenih do-

Prvi pregled pri splošnem zdravniku naj bi veljal 9.000 dinarjev, nadaljnji 4.500 dinarjev. Pri specialistu naj bi odšteli 17.500 dinarjev, za tri nadaljnje preglede pa po 6.500 dinarjev. Hišni obisk zdravnika naj bi nas veljal 22.000 dinarjev. Zobozdravnik naj bi za zdravljenje zob računal 25 odstotkov cene storitve, za protetiko pa 30 odstotkov cene. Zdravila na recept naj bi stala 6.500 dinarjev. Za očala, slušne aparate in podobne pripomočke naj bi doplačevali po 22.000 dinarjev. Dan zdravljenja v bolnišnici pa naj bi cenili na 13.000 dinarjev za prvih 15 dni.

plačilih, ko bi vendar lahko postopoma uveljavili višja doplačila! Zakaj je bila potrebna javna »razprodaja« zdravstva, ko bi lahko neboleče ostali na tistih zneskih participacij, ki jih je prinesel julij, le največje napake bi odpravili in ceno zdravja sproti valorizirali! Tako pa se bodo znova začele duhamorne razprave o tem obrobem zdravstvenem vprašanju, bistvena pa bodo ostajala ob strani.

D. Z. Žlebir

V blejskem trgovskem centru

Le eno domače podjetje

Bled, 4. aprila - Če bi vse potekalo po načrtih, bi v trgovskem centru na Bledu morali odpreti vrata kupcem in obiskovalcem že oktobra lani. To se ni zgodilo: zataknilo se je že pri reševanju premoženjsko-pravnih zadev v stavbi na Ljubljanski cesti 4, tako da se je gradnja začela precej kasneje, kot je bilo načrtovano. Začetnim gradbenim težavam, pa so se pridružile še nove. Prodaja gostinskih in trgovskih lokalov kasni in ne poteka tako, kot bi si želeli podpisniki dogovora o izgradnji centra - občinski izvršni svet in Planum-tozd Inženiring, in glavni izvajalec gradnje za trg GIP Gradis.

Dobro zastavljeni program se je začel majati tedaj, ko so se Peko, Rašica, Industrija usnja Vrhnika in Jugoexport, na katere so v Planumu trdno računali in so že po njihovih željah načrtovali prostore, odločili za Almirino modno hišo Pristava v nekdanjih dvorskih garažah; nekatere druge organizacije pa so se začele zanimati za izpraznjene najemne lokale v hotelu Park. Splošne gospodarske razmere in nelikvidnost podjetij so vplivale na to, da so tudi resni kupci obupali ali so se odločili za nakup manjšega lokala. Sozd Mercator je, denimo,

izmed delovnih organizacij iz radovljiške občine se je za nakup lokala odločila le Špecerija, ki bo s tem le nadomestila trgovino v zdaj že porušeni stavbi. Leška Murka se je v začetku zanimala za ureditev športne trgovine, vendar se za to ni odločila.

sprva nameraval zakupiti 903 kvadratne metre površine, nazadnje pa je svoje naložbene apetite omejil le na en lokal (165 kvadratnih metrov površine), v katerem bo delikatesa z vinoteko. Če k temu dodamo še neugoden čas za prodajo lokalov, slabe posojilne možnosti, razmeroma visoke cene za kvadratni meter površine in majhno zanimanje organizacij iz radovljiške občine, dobimo popolno sliko.

Do 7. marca je bilo (po podatkih Gradisa) prodano nekaj več kot 63 odstotkov vse površine lokalov. Program o tem, kaj naj bi bilo v centru, se uresničuje pri ponudbi zasebnikov in turističnih agencij, bistveno pa bo okrnjen gostinski del, saj ne bo slovenske narodne restavracije ter (načrtovane) Kom-

Kolikšna je cena za kvadratni meter? Osnova je cena 11,6 milijona na dan 31.1.1989, ki se zdaj spreminja v skladu z revalorizacijskim koeficientom. Da bi nekoliko "razbremenili" ceno, v Planumu predlagajo, naj bi za vse javne površine centra (spodnji in zgornji trg in garažna hiša) zagotovila denar občina oz. komunalna skupnost (kot možni vir omenjajo tudi denar za veslaško prvenstvo) in da naj bi podjetjem pomagali pri nakupu tudi z "razvojnimi dinarjem".

pasove in Mercatorjeve ponudbe. Najbolj neugodno pa poteka prodaja večjih trgovskih lokalov, ki predstavljajo vsebinsko jedro centra. V Planumu ne odstopajo od zastavljenih ciljev in skupaj s predstavniki izvršnega sveta, republiškega komiteja za turizem in gostinstvo ter gospodarske zbornice iščejo kupce lokalov, v katerih bi uredili prodajalne moške in ženske modne konfekcije, obutve, krzna in športne opreme in knjigarno. Če kupcev ne bodo našli, se bodo bržčas odločili začasno najemno oddajanje prostora.

C. Zaplotnik

KRATKE Z GORENJSKE

Nova Festivalna dvorana na Bledu, gre za novo, Cankarjevemu domu podobno organizacijo - je v teh dneh eno samo veliko gradbišče. Trenutno je razkopana celotna Ljubljanska cesta, zakoličena je že trasa za cesto od mostu čez Savo do Betina, tudi trgovski center že dobiva končno podobo, pri ledeni dvorani gradijo parkirišča, začeli so že prenavljati železniško postajo, velika dela potekajo v Zaki in v načrtu imajo tudi ureditev peš poti okrog jezera. To so nekatera večja dela, ki naj bi bila po programu končana do svetovnega prvenstva v veslanju, ki bo septembra na Bledu. Mednje sodi tudi nanovo urejena Festivalna dvorana, za katero je na zadnji seji skupščine krajevnih skupnosti Bled, ko je pojasnil, da za zdaj dela potekajo ob velikih naporih v glavnem po programu, Vlado Klemenčič, predsednik organizacijskega komiteja svetovnega prvenstva Bled 89, rekel, da ne bi smela služiti in opravičiti prenove le med samim prvenstvom. Festivalna dvorana naj bi v prihodnje bila prostor, ki bi z organizacijo, podobno, kot je v Cankarjevem domu v Ljubljani, dvignila in predvsem kakovostno obogatila turizem na Bledu. Največja škoda bi zato bila, če tako drage naložbe, da že zdaj investitorje na trenutke kar malce glava boli, kot je rekel Vlado Klemenčič, ne bi znali potem izkoristiti in pravilno uporabiti. - A. Ž.

Turistični zbor v Ribnem

Ribno - V združnem domu v Ribnem pri Bledu se bodo jutri, 8. aprila, zbrali na rednem običnem zboru člani turističnega društva Ribno. Ocenili bodo delo društva v minulem letu in se pogovorili o delovnem programu do 1992. leta. Prav tako naj bi izvolili tudi nove organe društva in sprejeli spremenjena pravila. Občni zbor se bo začel ob 18. uri. A. Ž.

Železničar in športnik

Jesenice - 13. aprila bo praznoval 80. rojstni dan Rudi Varl s Češnjice pri Podnartu. Mati si je želela, da bi postal duhovnik, vendar se je v gimnazijskih letih vključil v telovadno društvo Sokol, po končani gimnaziji pa si je izbral poklic železničarja. In tako je potem služboval v raznih krajih Slovenije in Jugoslavije; nekaj časa tudi v Kranjski gori in na Jesenicah, kjer je bil šef postaje. Pred upokojitvijo pa je bil vrsto let šef prometnega odseka železniških prog od Sežane do Planice. Povsod, kjer je služboval, pa se je največ in predvsem ukvarjal s športom. Tako je poleg različnih službenih priznanj dobil tudi Bloudkovo zlato značko in zlato plaketo telesno kulturne skupnosti Slovenije. Še danes pravi, da mora biti pravi športnik skromen, redoljuben in ne preveč materialno zahteven. Osemdeseti rojstni dan bo v prihodnjih dneh praznoval v Novi Gorici, kjer živi že od 1949. leta. (bb)

Turistična taksa kot inflacija

Jesenice - Turistična taksa je bila doslej v jeseniški občini med najnižjimi v Sloveniji. Zdaj pa so v občinski skupščini sklenili, da bodo takso zviševali vsake tri mesece zaradi inflacije. Tako je v letošnjih prvih treh mesecih znašala 1000 dinarjev, do konca junija bo 1500, v tretjem trimesečju 2000 in v zadnjih treh mesecih letošnjega leta 3000 dinarjev za domače goste. Tuji gostje bodo poleg redne plačali še posebno takso, ki bo do konca junija znašala 4500 dinarjev, v tretjem trimesečju 6000 in v zadnjem trimesečju letos 9000 dinarjev. Tako opredeljena taksa velja za vse kraje v občini, razen za Kranjsko goro, kjer bo redna taksa višja za 500, za tuje goste pa za 1000 dinarjev. (bb)

Tudi na Brezjah

Brezje - Po predhodnih dogovorih v krajevnih skupnostih Brezje, Mošnje in Ljubno so se pred nedavnimi sešli na ustanovni skupščini upokojenci iz krajevnih skupnosti Brezje in Mošnje, na kateri so ustanovili samostojno društvo upokojencev z imenom Črnivec. Zbralo se jih je 35, ker so manjkali Ljubenci, čeprav so se v krajevni konferenci SZDL dogovorili, da bodo tudi Ljubenci pristopili v društvo. Menda je krajevna konferenca SZDL Ljubno zamudila s pismenim soglasjem. Na skupščini so za predsednika društva izvolili Stanka Megliča s Črničva, sprejeli pa so tudi program društva. Med drugim bo društvo organiziralo kulturna in rekreativna srečanja ter izlete. Občinska zveza društev upokojencev Radovljica je za začetek namenila društvu Črnivec 300 tisoč dinarjev. Druga sredstva pa bodo zbrali s članarino. (jr)

Čistilna naprava v Kranjski gori

Jesenice, 6. aprila - V jeseniški občini so pripravili plan komunalno cestne skupnosti s prednostnimi nalogami: izgradnja čistilne naprave v Kranjski gori in boljša oskrba s pitno vodo.

Jeseniška komunalno cestna skupnost se je odločila, da pripravi prednostni vrstni red investicijskih del za letošnje leto. Tako predlagajo, da ima prednost centralna čistilna naprava za mesto Jesenice skupno s kolektorskim sistemom zbiranja odpadnih voda. Letos nameravajo tudi začeti z deli za čistilno napravo v Kranjski gori ter dokončno urediti deponijo komunalnih odpadkov Mala Mežakla z bolj sodobnim odvozom komunalnih odpadkov. Odločili so se, da je pri vodovodni oskrbi najbolj pomembna oskrba s pitno vodo naselij Javornik s Koroško Belo, Gozd Martuljka in Kranjske gore. V zadnjih dveh letih so dobili nove mrliške vežice v Kranjski gori in na Dovjem, pričakujejo pa jih tudi na Breznici. Veliko dela bo s primarno komunalno infrastrukturo ob avtocesti in ob mejni ploščadi predora na Hrušici ter z asfaltiranjem nekaterih makadamskih cest. Ne nazadnje bi se končno že morala začeti dela pri gradnji vršiške obvoznice.

Pri oskrbi z vodo imajo poleg prednostnih nalog v planu tudi povezavo vodovodnega omrežja Tamar - Rateče z ureditvijo hidrantnega omrežja Rateče, povezavo vodovodnega omrežja Rateče - Podkoren, obnovo vodovoda Hrušica z namestitvijo hidrantov, povezavo vodovoda Završnica ob Trebežu do Špornovega rezervoarja, raziskavo vodnih virov v predoru Karavanke, dograditev zajetja Peričnik in izdelavo primarnega vodovoda z rezervoarjem za mejni plato.

D. S.

Ves denar v glavnem za ceste

Pred veliko akcijo v Javorjah

Javorje, 6. aprila - Delovno tradicijo, za katero smo lani v Gorenji vasi krajevni skupnosti Javorje podelili naše priznanje za dosežene uspehe, letos v Javorjah oziroma v naseljih v tej krajevni skupnosti v Poljanski dolini nadaljujejo. Ceste, ki so jih v zadnjih letih s samoprispevki, prispevki in prostovoljnimi delom urejali, so še vedno glavna naloga letošnjega programa. To zimo si niso niti prav oddahnili. Skorajda ni naselja v krajevni skupnosti, kjer vaški oziroma gradbeni odbor spet ne načrtuje večje akcije. Največja, in tudi v občinskem merilu med pomembnejšimi letos, pa se bo v kratkem začela. Lani so namreč uredili in razširili cesto Murave-Hleviše, zdaj pa jo nameravajo asfaltirati.

Raje 60 kot 50 kilometrov cest je v krajevni skupnosti Javorje. Za vse si krajevna skupnost s kraji prizadeva, da bi bile čimbolje urejene. Kar nekaj deset (da ne rečemo sto) starih milijard dinarjev so bila vredna lanska dela na cestah, lotili pa so se tudi obnove vodovoda na Četeni ravni in ureditve mrliške vežice v Javorjah. Čeprav so že lani nekajkrat omenjali tudi javno razsvetljavo, kaže, da se je tudi letos ne bodo mogli lotiti.

»Ceste bodo tudi letos požrle v glavnem ves denar,« pravi predsednik sveta krajevnih skupnosti Frenk Dolenc. »Po lanskih akcijah na cestah Murave - Hleviše, Četena ravan - Podvrh, Zaprevan - spodnja postaja žičnice z ureditvijo parkirišča in še nekaterih manjših odsekov, imamo letos v načrtu asfaltiranje

Frenk Dolenc

15. junij je rok, ki so si ga zastavili, da bo cesta Murave - Hleviše asfaltirana...

Čebelarji v škofjeloški občini

Izboljšati zdravje čebel

Škofja Loka, 4. aprila - Medobčinska zveza čebelarjev iz osmih družin. Skupno gospodarijo z okrog 5900 panji. Ker je življenje v njih lani močno ogrozila slaba paša in ob njej še bolezen, bo ena glavnih nalog v prihodnosti skrb za zdravstveno varstvo čebel. Čebelarji si želijo boljše povezave tudi s kmetijci.

Na osnovi popisa z začetka letošnjega leta so v medobčinski zvezi čebelarjev v Škofji Loki ugotovili, da je v njihovi občini 383 čebelarjev, ki imajo prek 5900 panjev. Od teh jih je približno za 10 odstotkov manj včlanjenih v čebelarstvo družine Škofja Loka, Poljane - Gorenja vas, Žiri, Selca, Železniki, Sovodenj, Sora in Trebija. Število članov se sicer ne spreminja veliko, vendar si ob odhodu starih članov vedno prizadevajo pridobiti nove.

Lansko leto je tudi škofjeloškim čebelarjem prineslo veliko težav, kot so ocenili na nedavnem običnem zboru, saj se je ob slabem pridelku čebeljih proizvodov poslabšalo še zdravstveno stanje čebel. Čeprav je zveza namenila občinsko finančno pomoč za razvoj čebelarstva, domača veterinarska služba pa si je prizadevala za oskrbo z zdravili, to še vedno ni moglo preprečiti pomora številnih čebeljih družin zaradi bolezni. Da bi bili čebelarji pri zatiranju čebeljih bolezni uspešnejši, je zveza organizirala tudi dve strokovni predavanji. Posebno pohvalo pa zasluži Čebelarstvo družina Žiri za izobraževanje osnovnošolcev v čebelarstvu, ki je že dosegel nekaj uspehov na tekmovanjih.

Ena najpomembnejših nalog zveze v prihodnosti bo ustanovitev komisije za zdravstveno varstvo čebel, ki bo v sodelovanju z občinsko veterinarsko upravo skrbel za ugotavljanje legel bolezni, nakup, izbiro in pravilno rabo zdravil ter odстранjevanje slabosti pri prevozu čebel na pašo. Tovrstne komisije naj bi osnovali tudi po družinah za pomoč manj izkušnim in neorganiziranim čebelarjem.

Čebelarji se nameravajo bolj kot doslej povezati s kmetijskimi združenji in se vključiti v sprejemanje smernic kmetijskega razvoja. Želijo namreč, da bi začeli reševati čebelarstvo problematiko kot dejavnost posebnega pomena za kmetijstvo. Zaposlili bodo tudi za pomoč iz sklada za intervencije v kmetijstvu, kar naj bi omogočilo nakup potrebne opreme za Čebelarstvo družina Železniki. Zveza pa bo pomagala pri zasajanju porečja Sore v Žireh z medovitimi rastlinami.

S. Saje

Pomoč ostarelim

Radovljica - Svet za socialno varstvo in zdravstvo pri občinski konferenci SZDL Radovljica se je pred dnevi sestal na razširjenem sestanku, ki so se ga med drugim udeležili tudi predsedniki krajevnih organizacij Rdečega križa in tajniki krajevnih skupnosti v občini. Razpravljali so o programu in oblikah pomoči ostarelim občanom na domu in o nalogah socialnih, zdravstvenih in drugih organov na terenu. Še posebej so poudarili pomembno vlogo, ki jo imajo na tem področju krajevne organizacije Rdečega križa v krajevnih skupnostih v občini. (jr)

Za Vestnik 30 tisoč dinarjev

Kranj - Povsod primanjkuje denarja, tako tudi gasilcem. V Industrijskem gasilskem društvu Sava v Kranju so na primer sklenili, da bo moral poslej vsak član društva prispevati 30 tisoč dinarjev za naročnino Gasilskega Vestnika. Do zdaj so to strokovno gasilsko glasilo, ki ga izdaja Gasilska zveza Slovenije, v kranjski Savi vsi člani društva dobivali brezplačno. Ker Sava zadnje čase ni edini primer odločanja za tovrstno »participacijo«, si v Gasilski zvezi Slovenije prizadevajo, da naklada glasila ne bi preveč padla. (ip)

Priznanja ob krajevnem prazniku letos niso podeljevali. Velja pa poudariti, da so nekatere večje lanske akcije, v katerih so sodelovali kraji, vodili Jernej Vodnik, Matej Demšar, Franc Franko, Marko Demšar, Pavle Dolenc in Jože Tušek. Hvaležni pa so v krajevni skupnosti tudi Marku Magistru iz Cestnega podjetja Kranj, ki je imel nadzor nad sanacijo dveh usadov.

Janez Bedrač, direktor tozda GG: »Vsaj simbolično se bomo skušali vključiti v akcijo...«

Poleg nekaterih manjših del na mostovih in krajših odsekih pa bodo kraji Četene ravni (in deloma tudi Dolenci) letos nadaljevali z obnovo vodovoda. Glede izgradnje dveh zajetij in obnove omrežja, so z deli že v glavnem končali. Zdaj pa bodo zgradili še dva požarna vodohrana, enega pa obnovili.

Na našem Novinarskem večeru, konec minulega leta v Gorenji vasi, so imeli Javorčani pripombo zaradi trgovine oziroma preskrbe v njej. »Zdaj moram kmetijsko združenje pohvaliti,« je povedal Frenk Dolenc. »Preskrba se je zelo izboljšala in smo zadovoljni. Pripombo imamo le še zaradi kruha, vendar, kot vemo, imajo takšne težave tudi drugi odmaknjeni kraji v občini. Problem je, kot se sliši, razvo... Pa še to moram povedati, da smo 19. marca v krajevni skupnosti s programom, ki so ga pripravili Nonet Blegoš, domača folklorna skupina in pevci ter šolarji prizadevne učiteljice Helene Frelihove, lepo proslavili krajevni praznik. Običajno marsikje ob takšnih praznovanjih podeljujejo priznanja. Mi smo se jim v krajevni skupnosti odpovalili, ker smo ocenili, da smo za to, kar je bilo narejenega, zaslužni vsi in da nas vse skupaj čaka tudi uresničitev letošnjega programa.«

A. Žalar

Čigavo je jezero?

Za Blejsko jezero gre. Vprašanje minuli teden na seji skupščine krajevnih skupnosti Bled pa ni bilo postavljeno prvič kot opozorilo tistim, ki naj bi bili prvi in najbolj poklicani za to, da jezero čimprej okreva. Zato ne preseneča ocena, da se tisti, ki so nemočni in še kdo, jezijo, odgovorni pa se obnašajo neodgovorno; in vendar zaradi tega ne bodo dobili nobene klopote. Tako dolgo je že, da na skupščini niso znali niti odgovoriti, kdaj (pred šestimi ali sedmimi leti...?) je bil podpisan družbeni dogovor o sanaciji jezera. Vsak podpisnik naj bi po tem dogovoru imel svoje upravljalske, delovne in materialne obveznosti. Po tem, pred leti podpisanem, dogovoru, naj bi bili glavni upravljalci republiška vodna skupnost, občinska komunalna skupnost, občinski in republiški izvršni svet. Vendar pa se od podpisa tega dogovora do danes upravljalci še niso sestali. Čeprav po nekaterih ocenah jezero okreva in so vsi izgledi, da tudi »ozdravi«, pa je skrajni čas, da formalističnemu dogovarjanju o podpisovanju dogovorov naredimo konec. Podpisniki družbenega dogovora naj zato skupščini krajevnih skupnosti in javnosti odgovorijo, kaj so, v letih od podpisa dogovora, naredili!

A. Žalar

Drujmo kri

V kranjski občini se še kar nadaljuje obsežna krvodajalska akcija. Trajala bo tja do 14. aprila in dolgujemo vam še razpored prevozov krvodajalcev na Zavod za transfuzijo krvi v Ljubljano od prihodnjega ponedeljka do petka. Iz krajevnih skupnosti bodo odhajali v Ljubljano po naslednjem razporedu:

Ponedeljek, 10. aprila
za KS Cerklje ob 6., 7., 8. in 9. uri z vseh avtobusnih postaj v Cerkljah
za KS Struževo ob 11. uri pred trgovino
za KS Bela ob 11.30 na vseh avtobusnih postajah Bela.

Torek, 11. aprila
za KS Hrašče ob 7. uri na avtobusni postaji Hrašče za KS Vodvodni stolp ob 9. uri pred »gasilci«
za KS Voglje ob 10. uri na avtobusni postaji Voglje za KS Šenturška gora ob 10.30 na vseh avtobusnih postajah na Šenturški gori.

Sreda, 12. aprila
za KS Planina ob 8. uri pred KS Planina za KS Bitnje ob 9. uri na vseh avtobusnih postajah v Bitnjah za Gimnazijo Kranj ob 10. uri pred Creino.

Četrtek, 13. aprila
za KS Čirče ob 7. uri na avtobusni postaji Čirče za KS Kokra ob 8. uri na vseh avtobusnih postajah v Kokri za KS Planina ob 9. uri pred KS Planina za Gimnazijo Kranj ob 10. uri pred Creino.

Petek, 14. aprila
za KS Primskovo ob 5.30 pred Zdržnim domom Primskovo ob 6.30 pred trgovino Živil na Klancu ob 7.30 pred Zdržnim domom in na avtobusni postaji čGorenje

za KS Preddvor ob 8.30 na vseh avtobusnih postajah v Preddvoru
za KS Jezersko ob 9. uri na vseh avtobusnih postajah Jezersko
za KS Olševek - Hotemaže ob 10.30 na vseh postajah Olševek Hotemaže
za KS Podblica ob 10.30 na avtobusni postaji Podblica.

Petsto nastopov Ivana Berlota

NEUSTAVLJIV ČAR GLEDALIŠKEGA ODRA

Blejska Dobrava - V dnevni sobi je še bil imeniten šopek rož, domače, družinsko priznanje jubileju Ivana Berlota na deskah jeseniškega gledališča. Brez tega - namreč razumevanja v družini - prav gotovo ne bi bilo mogoče sezono za sezono, več kot dvajset let, igrati v Čufarjevem gledališču. Sicer pa vsak moder družinski oče popelje svojo družino v svet gledališča. Toda Berlot ni svoje družine pustil v parterju, pač pa jo je zvalil tudi na oder - oba otroka in tudi ženo, tako za malo pokušino.

»Od statiranja do igranja je bil potem samo korak. Ko mi je Bojan Čebulj dal eno glavnih vlog v Vdovi Rošlini, to je bilo leta 1968, sem s tem prodrl, kot se reče, postal sem amaterski igralec. Resda mlad, imel sem šele devetnajst let, toda že sem vedel, da me gledališče veseli, rad sem imel občinstvo, ki je reagiralo na dogajanje na odru. Tudi po odsluženju vojaški obveznosti sem se vrnil v gledališče. Kar šlo je, služba, kot električar delam na železnici, pa dom, družina, vse sem nekako lahko združil. Ni šlo vedno najlažje, a je šlo.»

V gledališču Tone Čufar pravi, da Ivanu Berlotu ležijo komedije, pa tudi sam ne skriva tega. Toda bera vlog v dveh desetletjih je tudi drugačna, vseč so mu tudi dinamične, dramatične vloge. Sploh pa ne skriva, kako rad

igra za otroke. Nekdaj so v jeseniškem gledališču tudi odrasli igralci pripravljali mladinske predstave, zdaj jih pripravljata mlajša ekipa. »Spominjam se predstave za otroke okoli novega leta: v Uzaljenih medvedkih sem igral Mačona. Bolj sem se turnal po odru, bolj so otroci uživali. Pa ne vem, če nisem sam še bolj.»

Morda je za odnos Ivana Berlota do gledališča značilno tudi to, da v vseh teh letih ni nikoli odklonil nobene vloge. Niti take najmanjše ne, čeprav bi v vsej predstavi povedal le en stavek. Z gledališčem se ukvarjati po njegovem ne pomeni le čakati na velike, pomembne vloge, ki si jih občinstvo zapomni in od katerih začne blesteti gledališka slava. Ne, vsaka vloga pač pomeni stik z odrom, pomeni živeti toliko in toliko časa v soju odrskih luči, pomeni uživati v čaru gle-

dališča skupaj z igralsko družino, skupaj z občinstvom. »Se dobro, da ne bom imel takih problemov, kot jih včasih imajo kolege; ko se namreč naberejo leta, še vedno hočejo igrati le mlade vloge, da pa bi se za kakšno vlogo postarale za nekaj let ali celo desetletje, ne, to pa ne. No, nekatere igralke tudi to naredi. Igralci pri tem dosti manj kompliciramo. Enako velja tudi za gledališko kritiko. Saj jo rad preberem, čeprav morda kritik v moji igri ni našel kaj posebnega. Toda ne pride mi na misel, da bi zaradi tega imel kaj manj rad gledališče ali da bi celo razmišljal o tem, da zaradi kritike, če me že ravno raztrga, ne bi več stopil na oder. Merilo uspeha neke predstave in nas igralcev je pač občinstvo. Če pri njem predstava propade, gre pač z repertoarja. Če pa jo ljudje radi gledajo, jo bomo pač igrali, čeprav kritiki ni bila všeč.»

Ob jubileju, praznoval ga je z nastopanjem v Nušičevi Sumlji-vi osebni, so kolegi zaželeli Ivanu Berlotu še nadaljnjih petsto nastopov. Če bo tako naneslo, potem vsi, ki poznajo tega igralca, pač vedo, da se tega nikakor ne bo branil. Še posebej ne, ker sam pravi, da je nastopal pred jeseniškim občinstvom nekaj posebnega. »To je zlato občinstvo, vajena gledališča in gledališkega dogajanja. Sicer pa imam občutek, da nas podobno kot doma, sprejemajo tudi povsod drugod na gostovanjih v drugih krajih Slovenije.« Če bo torej naneslo, da bo nastopov znova za tak jubilej, zakaj pa ne in končno - gledališka sezona je hitro naokoli. »Potem pa spet čakaš, da te pokličejo k novi predstavi. Ne vprašaj, kakšna je vloga, velika ali majhna, samo prideš, to je vse.»

Lea Mencinger

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ - V Prešernovi hiši odpirajo danes, v petek, ob 18. uri razstavo slikarskih del akad. slikarke *Jane Dolenc*. V kletnem razstavišču iste hiše pa bodo odprli razstavo slikanih objektov *Jijija Kočiče*. Ob otvoritvi bodo predvajali tudi kratke filme avtorja *Andreja Kregarja*.

Folklorna skupina KUD Primskovo bo v nedeljo, 9. aprila, ob 16. uri nastopila z večerom ljudskih plesov in pesmi v *Vodica nad Ljubljano*; ob 19.30 uri pa bo nastopila v *Mostah pri Komendi*.

KUD Svoboda Predoslje gostuje jutri, v soboto, ob 19.30 s komedijo Petra Turinija *Najbolj nori dan* v *Kulturnem domu v Naklem*.

Dramska skupina **KUD Velešovo** bo jutri, v soboto, ob 20. uri uprizorila komedijo Neila Simona *Poročni dan* v *Domu Kokrške čete v Senčurju*.

JESENICE - V galeriji Kosove graščine bodo danes, v petek, ob 19. uri odprli razstavo *Slovenski nemi film 1905 - 1938*. Po otvoritvi bodo v Kulturnem domu *na Dovjem* zavrteli neme filme: Triglavske strmine 1932, Izlet v Belo krajino 1933 in Prekop judenburških žrtev 1933.

V razstavnem salonu *Dolik* razstavlja akad. slikar **Leon Koprce**.

Danes, v petek, ob 19. uri odpirajo v razstavnem prostoru Viktorja Gregorača v *Delavskem domu na Javorniku* razstavo likovnih del *slikarke Helce Krasnik*, članice Relika iz Trbovelj. Ob otvoritvi sodelujejo člani dramskega odseka Svobode in Danica Butinar s citrami.

RADOVLJICA - V fotogaleriji Pasaža radovljiške graščine danes, v petek, ob 18. uri odpirajo *razstavo fotografij Justa Finka* na temo Valjuča polnokrvnost barv.

V Šivčevi hiši odpirajo danes, v petek, ob 18. uri, razstavo ilustracij akad. slikarja *Daniela Demšarja*. Ob otvoritvi bo tudi recital Kulturnega društva Osnovne šole A. T. Linhart.

ŠKOFJA LOKA - V galeriji Ivana Groharja razstavlja akad. kipar *Tone Lapajne*.

Zbirke Loškega muzeja so spet odprte vsak dan razen ponedeljka od 9. do 17. ure.

TRŽIČ - V Paviljonu NOB razstavlja *Niko Ahačič*.

DOMŽALE - V Kulturnem domu Radomlje bo danes, v petek, ob 20. uri *Srečanje pevskih zborov domžalske občine*, drugi del pa jutri, v soboto, ob 20. uri v avli OŠ Šlandrove brigade v Domžalah.

PRI LEPEM RAZGLEDU

Brezje - Jutri, v soboto, 8. aprila, se bodo na brezjanskem odru predstavili igralci dramske skupine Slovenskega prosvetnega društva iz Radiš na Korškem. Zaigrali bodo igro *Odona von Horvata Pri lepem razgledu*.

Obisk radiške dramske skupine sodi v okvir dolgoletnega tesnega sodelovanja med obema kulturnima društvi. Sodelovanje se je začelo pred sedmimi leti, ko so člani dramske skupine KD Brezje gostovali v Radišah z dramo *Kastelka*. Zdjaj so sodelovanje še razširili, saj je na Brezjah že nekajkrat gostoval tudi mešani pevski zbor z Radiš s koroškimi narodnimi pesmimi. Vsakoletni obisk iz Radiš je za Brezjane in okoličane lep kulturni dogodek in prilžnost za skupni dogovor o novih oblikah kulturnega sodelovanja.

Dušan Kocjančič

PEVSKA REVILJA V RADOVLJICI

Radovljica - V avli osnovne šole Anton Tomaž Linhart se bo jutri, v soboto, na občinski reviji odraslih pevskih zborov srečalo dvanaest pevskih zborov iz radovljiške občine.

Revijo so razdelili na dva dela: v prvem delu, ki se začne ob 17. uri, se bo predstavilo s po tremi pesmimi pet radovljiških zborov. To so ženski pevski zbor Lipa Radovljica pod vodstvom Eda Ošabnika, mladinski mešani zbor iz Bohinja pod vodstvom Jureta Dobravca, ženski pevski zbor Almira Radovljica pod vodstvom Branteta Pirihia, mešani pevski zbor Zaspil KD Zaspil pod vodstvom Alenke Legat in ženski pevski zbor Bohinj DPD Svoboda Tomaž Godec iz Boh. Bistrice pod vodstvom Cilke Novoselec.

V drugem delu pevске revije, ki se začne ob 19.30, uri pa nastopajo: komorni moški pevski zbor A. T. Linhart Radovljica pod vodstvom Beti Demšar - Župan, ženski pevski zbor Bled KUD Bled pod vodstvom Slavka Mežka, sekstet OŠ F. S. Finžgar Lesce pod vodstvom Irene Kosmač, moški pevski zbor KUD Stane Žagar - Plamen Kropa, vodi ga Egi Gašperšič, ženski pevski zbor Vezanine Bled pod vodstvom Andreje Peternel, moški pevski zbor DPD Svoboda Podnart pod vodstvom Eglja Gašperšiča in oktet Lip Bled KD Zaspil, vodi ga Matevž Fabijan. Program bodo povezovala Predice iz Srednje vasi.

POT OKOLI SVETA

Zirovnica - Mladinska dramska skupina pri DPD Svoboda France Prešeren Zirovnica - Breznica je v letošnji sezoni pripravila glasbeno plesno predstavo z naslovom *Pot okoli sveta*. Zamisel se jim je tako posrečila, da so doslej v okviru Glasbene mladine Slovenije imeli že 24 nastopov po vsej Sloveniji.

Šestnajstčlanska skupina je naštudirala vrsto otroških pesmi raznih narodov: v originalu pojejo japonske, kitajske, francoske, ameriške, ruske pesmi, pesmi afriških in tudi naših narodov, vse pa povezujejo s plesnimi točkami ob igranju na Orffov instrumentarij. Predstava je nastala v režiji Mateje Koležnik, študentke AGRFTV, koreografinja je Gordana Schmidt, glasbena oprema pa je delo Slavka Mežka. To je že tretji projekt te mladinske dramske skupine, ki je lani gostovala po slovenskih šolah z izborom pesmi pesnice Saše Vegri z naslovom *Mama pravi*, da v očkovi glavi... Do konca tega šolskega leta bodo imeli še nekaj nastopov na gorenjskih osnovnih šolah, nato pa se bodo začeli pripravljati na novo sezono, za katero pa imajo v mislih že dva nova projekta.

L. M.

Filmsko gledališče

TV-DNEVNIK

Prihodnji teden si bomo v gorenjskih kinematografih v okviru Filmskega gledališča lahko ogledali odlično ameriško tele-komedijo *TV-dnevnik*, v kateri se bo zvrstila vrsta najboljših ameriških igralcev; poleg enkratnega Jacka Nicholsona so tu še William Hurt, Albert Brooks in Holly Hunter, ki je lani na berlinskem festivalu dobila "srebrnega medveda" za najboljšo žensko vlogo. Film je sicer lahka zgodba, ki pa nas popelje v nenavaden in po svoje prav gotovo očarljiv svet ameriške televizije, vendar pokaže še več; svet za ekranom. Režiser J. L. Brooks je bil dve leti urednik informativnih oddaj na CBS, kasneje pa zelo uspešen ustvarjalec TV-serij. Za svoj prvi film v lastnem producentskem podjetju *Čas nežnosti* je prejel kar tri oskarje. Brez dvoma se nam tudi tokrat obeta dober film, saj je Brooks, kot pravijo, mojster "vzdušja". V *TV-dnevniku* nam je pričaral histerično atmosfero redakcije, kjer duhovito opisuje zapletene odnose med ljudmi. D. D.

ureja LEA MENCINGER

SREČANJE GORENJSKIH GLEDALIŠKIH SKUPIN

Tržič - Ta teden potekajo v Tržiču gledališke predstave, ki jih je za srečanje gledaliških skupin Gorenjske izbrala selektorica Barbara Hieng.

V uradnem delu prireditve se predstavljata šest gorenjskih gledaliških skupin. Sinoči je nova kranjska gledališka skupina Teater ante portas predstavila Goethejevo *Süsse heilige natur* v režiji Iztoka Alidiča. Danes, v petek, ob 10. uri DPD Svoboda Predoslje v kinu Tržič predstavlja Turinijev *Najbolj nori dan* v režiji Jožeta Basaja. Ob 19. uri pa bodo prav tako v tržičkem kinu člani Loškega odra zaigrali *Hrup* za odrom v režiji Lojzeta Domajnka. Jutri, v soboto, ob 17. uri bodo člani DPD Svobode Boh. Bela v Jelendolu zaigrali Linhartov *Pusti otok*. Ob 19. uri bodo v kinu Tržič člani DPD Dobrač iz Brnice, ki na srečanju nastopajo izven konkurence, predstavili *Bevkovo igro Sence*. V Brezjah pri Tržiču pa bo jutri ob 19.30 igralska skupina Tone Čufar Jesenice zaigrala *Mollerovega Sganarela* ali *Namišljenega rogonosca* v režiji Mirana Kende. Medtem ko je domača igralska skupina KUD Lom pod Storžičem (izven konkurence) otvorila srečanje z Borštnikovim *Stari Tomazem*, pa bodo kranjski gledališniki v kinu Tržič ob 18. uri s Flisarjevo *Kostanjevo krono* zaključili gorenjsko gledališko prireditve. V okviru gledališkega dogajanja bo zanimiv tudi pogovor za okroglo mizo v Kurnikovi hiši, vodila ga bo Barbara Hieng.

Eno od predstav v uradnem delu prireditve bo selektor Zvone Zupančič izbral za republiško Linhartovo srečanje, ki bo od 17. do 19. maja v Grosupljem.

Izšel planinski zbornik

GORE V LJUDEH

Kranj, 6. aprila - V klubskem prostoru Planinskega društva Kranj so na včerajšnji tiskovni konferenci predstavili zbornik *Gore v ljudeh*. Kot je zapisal avtor Marijan Krišelj v podnaslovu, gre za kroniko planinstva od ustanovitve Kranjske podružnice SPD v letu 1899 do danes. Knjigo, ki je posvečena 90-letnici organiziranega planinstva v Kranju, odlikuje lahko berljivo besedilo v leposlovnem slogu.

Gradivo na 235 straneh brošure, ki jo je v tisoč izvodih natisnila tiskarna Gorenjski tisk v Kranju, izraža vsebinsko raznolikost in duhovno bogastvo planinske zgodovine v Kranju. Zato je bilo potrebno nemalo prizadevnosti tako pri zbiranju gradiva kot pri urejanju podatkov. Kronološki pregled seveda vsebuje le ohranjene virov, tako pisane in slikovne, katerim so dodana pričevanja posameznikov. Delo je nastajalo skoraj pet let, pri njem pa sta posebej zavzeto sodelovala Jože Zabret in Matej Kranjc, ki sta zbrala velik del zapisov.

Za sklep še avtorjevo povabilo iz uvoda: »Preberite knjigo in presodite, morda se bo v Vašem spominu utrnili misli, ki se je porodila bogve kdaj že nekje v gorah in je doslej le še tlela, pa jo je prav ta knjiga spet prebudila v življenje...«!

S. Saje

Jubilee Prešernove hiše

PETDESET LET MUZEJA

Vrba - Rojstna hiša pesnika dr. Franceta Prešerna je bila odprta kot muzej 21. maja 1939. Za petdesetletnico muzeja se pripravlja v Vrbi konec maja velika proslava, na kateri bo govoril Ciril Zlobec.

Dogajanje okoli obletnice, ko je bila pesnikova hiša urejena v muzej in s tem odprta za javnost, bodo v DPD Svobodi France Prešeren Zirovnica - Breznica je povezali tudi z otvoritvijo prenovljene dvorane kulturnega doma v Zirovnici. V njem prav zdaj preurejajo oder, električno napeljavajo, centralno kurjavo, obnovili pa bodo tudi ostalo opremo od stolov do miz. Novost pa bo tudi urejen prostor za kinoprojektor, tako da bodo poslej lahko v dvorani vrtili filme. Ob praznovanju obletnice Prešernove hiše kot muzeja bodo lahko zavrteli tudi dokumentarni film, ki ga je akad. slikar Božidar Jakac posnel pred petdesetimi leti v Vrbi, ko so pesnikovo hišo odpirali za javnost.

Obnovljena dvorana v Zirovnici bo poslej pripravljena tudi sprejeti šolske skupine, ki si vsako leto v okviru Poti kulturne dediščine ogledujejo spominke hiše pomembnih Slovencev od Vrbe do Zirovnice. Žanje bodo pripravili tudi krajše programe, s katerimi jih bodo seznanili s kulturno zgodovino teh krajev.

L. M.

Naše razmišljanje

NOVA DRUGAČNOST

Te dni potekajo v ljubljanskem Cankarjevem domu posveti s predsedniki občinskih kulturnih skupnosti z vseh slovenskih občin in sicer na temo - reorganizacija kulturne skupnosti. Upajmo, da bodo predstavniki občinskih kulturnih skupnosti imeli kaj povedati o spremembah, ki jih je glede organiziranosti že pred časom predlagala Kulturna skupnost Slovenije. Doslej namreč iz občinskih kulturnih skupnosti še ni bilo ne pripomb ne pisnih ugovorov. Gre pa vsekakor za pomembne spremembe na tem področju. Dosedanja organiziranost je vsekakor dogovarjanje v kulturni skupnosti pripeljala - do nikakršnega dogovarjanja, v bistvu do slepe ulice. Če uporabniki in izvajalci nimajo pravice dogovora o ničemer, ker je o vseh finančnih odločilih država, pač ni razloga, da bi na sedanj način organizirana skupnost vztrajala pri starem.

Toda ali se kulturna skupnost resnično hoče izkoptati izpod »tutorstva« države? Če se bo odločila le za manjšo, bolj kozmetično spremembo v svoji organiziranosti, se utegne kaj kmalu zgoditi, da od dejanskega dogovarjanja v skupščinah kulturnih skupnosti ne bo kaj dosti; vse skupaj bo znova pristalo v že znanih vodah omejitvev od zgoraj. Za novo »drugačnost« bo treba poiskati tudi pomembnejše tako imenovane lastne virov. Le-ti pa so lahko več kot resnični čolni, ko se v finančnih brezvetrih dejavnosti zaustavljajo in presihajo: lahko postanejo celo zelo pomemben sestavni del nove organiziranosti v kulturi.

L. M.

PREJELI SMO

KAKO IN KAM PO STAVKI SREDNJEŠOLSKIH PROFESORJEV

Ali: psi lajajo, karavana gre dalje

Od skupščine SR Slovenije smo vsi ogromno pričakovali, vendar so se na zasedanju 29. in 30. marca t.l. pokazale vse značilnosti našega nereševanja precejšnih izgočih problemov, ki jih lahko povzamemo s spoznanjem: po brezkončnih razpravah in množici stališč se ničesar ne napravi. Skupščina ni rešila (pa tudi zavrnila ni) niti ene zahteve profesorjev; vse skupaj je odložila na prihodnje zasedanje, šolstvo pa naj med tem mirno razpada dalje.

Gre za povsem običajem postopek: vsi se strinjamo, ničče ne zavrne ali spodbije tvojih zahtev, vendar jih tudi uresniči ne. Vse se lepo odloži, prelaga z enega organa na drugega, sproži se vrtenje v začaranem krogu, ki polzi od enega do drugega organa.

Vmes je še vrsta mistifikacij, dezinformacij, polresnic, zamolčevanja, lažnih dilem...

Naprimen:

- kdo je zahteval odgovornost, ker se je sprejel zvezni proračun v takem obsegu, da je varčevanje mogoče le pri kulturi, šolstvu, zdravstvu;

- kdo je povedal, da je kljub vedno večji obremenjenosti gospodarstva vedno bolj zmanjšuje delež družbenega proizvoda, ki ga ta družba namenja šolstvu, kulturi, zdravstvu, znanosti;

- kdo je povedal, da šolstvo in ostale družbene dejavnosti zaradi interventnega zakona ne razpolagajo z denarjem, ki ga delavci za to dejavnost odvajajo;

- kdo je vprašal, kako je mogoče, da v našem preobremenjenem gospodarstvu osebni dohodki naraščajo hitreje kot v družbenih dejavnostih in tudi v šolstvu;

- kdo se je spomnil, kam so pretekla leta odhajali presežki denarja, ki so se zbirali s prispevnimi stopnjami za šolstvo;

- kdo bo ugriznil v kislino jabolko in pričel varčevati tam, kjer je to res smiselno (npr. racionalizacija šolske mreže)...

Stara praksa se lepo nadaljuje:

- osnutek zakona o usmerjenem izobraževanju je zelo meglen glede profesorjev in zelo obveznosti;

- osnutek zakona o pedagoški službi je še bolj represiven in je odraz starega nezaupanja do učitelja;

- s splošno gimnazijsko usmeritvijo rešujemo šole v manjših krajih, v katerih ni ne učiteljev ne učencev;

- uvajamo mature, pa jih ne mislimo plačevati;

- ob vpisu trpamo v razrede vedno več učencev;

- ni se odpravila niti ena obremenitev učiteljev

Opazovalec se ne more znebiti vtisa, da za vsem tem tiči misel: se bodo že naveličali, sicer pa mi kmalu poteče mandat. Pol leta pred volitvami pa itak nihče ne počne drugega, kot da rešuje kadrovska vprašanja in ugiba, kdo bo zasedel ta ali oni fotelj.

In kaj naj napravi profesor, ki vendarle še verjame v svoj poklic in ki hoče opravljati svoje poslanstvo v skladu s poklicno etiko?

Ker dogovarjanje in moledovanje ni mogoče, bo moral zastriti svoj boj in poseči na tiste točke, da se bo razkrilo, kako šolski sistem ne funkcionira.

Ne gre le za stavke, zborovanja, resolucije, peticije, zahteve...

Najprej je treba opustiti tista dela, ki sedaj sploh niso plačana in vrednotena niti po kriterijih izobraževalne skupnosti. Med drugim so to:

- popravni izpiti;
- pedagoške in redovalne konference;
- razredniški posli, vključno s pisanjem spravečal;
- pisanje vseh mogočih statističnih poročil...

Od poslovnih organov je treba zahtevati, da prenehajo plačevati različne prispevke in dajatve in če ni denarja bi ne smeli plačevati določenih storitev, npr. ogrevanja, elektrike, vode, telefona... Verjetno bi potem oblast blokirala račune šol, prekiniteli bi dobavo elektrike, ogrevanja... Šole pa ne bi morale imeti pouka. S tem bi se razkrilo, da šolstvo pač ne funkcionira, kajti dosežanje pojasnjevanje in dokazovanje pač nobenega ne gane. Žal je pri nas pač tako, da nobenega ne zanima vsebina, pač pa zgolj zunanja forma. Ali z drugimi besedami: to družbo ne zanima zelo, ali učenci kaj znajo, ko dobijo spravečalo. Pomembno je kvečjemu to, da se spravečalo delijo. Kdor hoče doseči, da bi ta spravečala tudi jamčila neko usposobljenost, jih pač ne bi smel deliti. Upreti se mora logiki, da ni važno, kakšen je pouk, važno je le, da nekaj pouka podobnega poteka. To pa seveda za nobenega poštenega profesorja ni sprejemljivo.

S tem v zvezi je tudi vprašanje, če se takšni ukrepi, ki pri-

njim navadam Ignjatova, ki je praviloma šel počivat ob enajstih zvečer in moralo se je zgoditi res nekaj izrednega, da je tokrat naredil izjemo.

Ob enih zjutraj je Trubilin postal nervozen, nekajkrat je odšel do vhoda v park, da bi videl sprehajalca. Nazadnje ni več zdržal in ju je šel iskat. Kmalu se je vrnil, še bolj slabe volje kot prej.

»Še kar se sprehajata. Jutri me čaka delo. Domo gre spet. Šel sem ju pozdravit,« je odgovoril na moje nemo vprašanje.

Trubilin je vžgal avto in se odpeljal. Tudi jaz sem šel spat, utrujen od banketa. Ignjatov in Vorobjev pa sta se še kar naprej sprehajala po stezicah v parku. O čem sta govorila, mi ni znano. Naslednje jutro je Vorobjev spet prišel. Z njim je bil nov gost — Mironov iz Rostova. Malo pozneje je prišel Bajbakov. Skupaj so sedli k zajtrku. Bajbakov je po zajtrku odhitel na delo, drugi pa so se šli sprehajati v park. Začel se je živahen pogovor. Videl sem, kako Ignjatov nekaj dokazuje, drugi pa ga molče poslušajo.

Daleč niso prišli, ker je dežurni javil, da je po liniji »VČ« telefonirala Brežnjeva in prosi, če bi lahko dobil Ignjatova. Skupaj z Nikolajem Grigorjevičem sta prišla v sobo tudi Vorobjev in prav tedaj prispeli Kačanov.

Kljub temu da sem ostal pred vrati, sem različno slišal razgovor. Govorila sta o odlikovanju. Najprej sem slišal Ignjatova: »Hvala, Lenja, vse je bilo v redu. Hvala za pomoč, težko bi brez tebe.«

zadenejo tudi učence, skladajo s poklicno etiko profesorja, ki mu učenec vendarle predstavlja osrednjo vrednoto njegovega dela. Gotovo je, da sedanje razmere v šolstvu povzročajo več škod kot koristi predvsem učencem (učitelj lahko konec koncev tudi zamenja službo, kar so mnogi sposobni profesorji tudi že storili), učenec pa nima mnogih alternativ, razen da gre v inozemsko šolo, kar nekateri tudi že počnejo. Torej je prav zaradi tega učenca treba neizprosno izbojevati drugačne razmere v šolstvu. Če je pri tem učenec oškodovan, nosi odgovornost za to tisti, ki je takšne razmere v šolstvu povzročil, ne pa tisti, ki hoče zagotoviti normalen učnozgodnji proces.

Seveda pa se lahko vsak učitelj, vsaka osnovna organizacija sindikata, vsaka šola sama odloči, ali se bo vključila v ta prizadevanja ali se ne bo. Je pa vendarle smešno poslušati lamentacije o pomanjkanju sredstev iz ust tistih ravnateljev, ki so dosegli, da so njihove šole pridne, disciplinirane in se ne udeležijo skupnih akcij za normalizacijo razmer v šolstvu.

Zoltan Jan

ZAKAJ LE TOLIKO DENARJA?

Spoštovani!

Zelo smo bili prizadeti, ko smo iz sredstev javnega obveščanja bili informirani, v kako kritičnem stanju se nahaja vaša bolnica ter v kako težkih razmerah dela vaše osebe. Ogorčeni smo bili nad dejstvom, da je v našem sistemu zaradi vsesplošnega pomanjkanja denarja ogroženo tudi zdravje človeka ter celo tistih neboljnihkov, ki so še v materinem telesu.

Naša družba nima več denarja za ČLOVEKA, njegovo zdravje, njegov razvoj ter celo njegovo rojstvo. Nima denarja za aparate, ki so nujno potrebni za nego otrok!

Prav zaradi tega smo se v naši mladinski organizaciji odločili, da organiziramo solidarnostni koncert, katerega izkupiček smo namenili vaši bolnici za nakup inkubatorjev.

Na žalost nismo mogli zbrati veliko sredstev (nakazali smo vam 760.000.-din) vendar vam moram sporočiti, da smo vložili veliko truda in dela v ta koncert, kjer sta nastopila dva znana ansambla in pevec Dado Topić.

Kljub temu upamo, da smo pripomogli vsaj majhen delček k saniranju razmer, ter da nismo bili zadnji, ki so organizirali takšno prireditve.

Prav v tem smislu: Da bi človeški in humani nameni prevladali nad vsemi drugimi — vas tovariško pozdravljamo.

V prilogi vam pošiljam dopis, ki ga je naša osnovna organiza-

cija mladine poslala skupaj z denarjem, ki se je zbral na solidarnostnemu plesu za ginekološko bolnico v Kranju — za inkubatorje.

Rada bi opozorila na četrti odstavek v omenjenem tekstu, kjer smo napisali, da na žalost ne moremo poslati več denarja.

Pa bi ga lahko poslali nekaj več! Natanko 160.000.-din. Toliko stane namreč polovična najemnina DD Partizana, ki ga mora vsak organizator plesne prireditve v Zireh odšteti za najem dvorane. S prošnjo, ki smo jo poslali na KS Žiri za odobritev brezplačne najemnine, glede na to, da je bil ples solidarnosti, smo dosegli »samo« polovično plačilo. Poslali so nam celo dopis v katerem so vljudno napisali, da imamo pravico do polovične cene, ter dodali, da se bo v bodoče najbrž večkrat dogajalo, da bo organizator prijavitel ples za dobrodelne namene ter denar nakazal določeni ustanovi ne pa vzdrževanje DD Partizana!!!

Torej tako!

V naši mladinski organizaciji, ogorčeni nad kritičnim stanjem porodnišnice, ki se bori za svoj obstoj, smo z vso delovno vneto organizirali ples z zares povsem človeškimi in humanimi nameni, za piko na i pa samo plačali še »samo polovično« najemnino dvorane.

Ne glede na vedno slabše stanje in stroške, ki nastajajo v zvezi z DD Partizanom, kakor nam zagotavljajo krajevni možje, se mi zdi tokrat plačilo dvorane prava STAMOTA!

V lanskem letu smo bili nosilci aktivnosti v Mesecu mladosti v Poljanski dolini in resnično smo se trudili z vsemi mogočimi aktivnostmi. Med drugimi smo imeli tudi nekaj prireditev v DD Partizanu. Tudi takrat smo napisali prošnjo za znižanje stroškov, ker smo pač vse prireditve organizirali v sklopu tega meseca in izključno z namenom, da bi se utrip mladosti začutil tudi v Zireh.

Takrat se na KS niso niti toliko potrudili, da bi nam odpisali...

Sicer to sploh ni več tako pomembno, če pomislim, da je trenutna cena za najem DD Partizana nekaj čez 60 starih milijonov. Ansambel, ki mora biti za žirovsko publiko dokaj dober, v nasprotnem primeru pa ni obiska, stane okrog 5.000.000.- ali 1000 DEM. V povprečju je na plesu okrog 200 ljudi in če je vstopnina star milijon potem dobimo od vstopnine 2.000.000.-. In čeprav pravijo, da smo Žirovci znani kot prijatelji dobre kاپljice, ne verjamem, da bi ostalih 3.600.00.-din dobili s prodajo pijače.

Kaj lahko sklepamo iz te »matematične enačbe«?

Postavlja se preprosto vprašanje: Kdo bo sploh še organiziral plesne prireditve v Zireh?

Ali bodo možje na KS morali zakleniti vrata Partizana, ki so edini prostor, kjer se sploh zbira žirovska mladina?

Mislim, da bi se enkrat za vse-

lej lahko usedli za mizo vsi pristojni in se dokončno dogovorili kdo bo prvi in dober gospodar Partizana (zakaj gorijo električne peči tudi v poletnem času?)

ter s tem omogočili mladini, da vsaj izkoristi prostor, ki ji je namenjen.

OO ZSMS SELO URŠIČ NATAŠA

ODMEVI

SPORNA ZDRAVLJICA

V Delu dne 21. 3. 1989. je bil objavljen tekst »Sporna Zdravljica« novinarja Lada Stružnika. V zvezi s tem posredujemo naše pojasnilo.

Dne 10.3.1989 je bila v Domu JLA Kranj, organizirana zabava starešin, civilnih oseb v oboroženih silah, članov njihovih družin in povabljenih gostov, v počastitev dneva žena. Zaradi poperitve zabave je bil povabljen pevski zbor »Vezenine Bled«.

Pri dogovoru načelnika Doma JLA, civilne osebe v oboroženih silah, Januza Mahmutovića in vodje pevskega zbora, tovarišice Danice Ambrožič, o programu, je ta predlagal, da se Zdravljica ne poje. Po njegovem mnenju to ne bi bilo primerno ob tovariškem srečanju in zabavi, saj je mislil, da se Zdravljica poje ob svečanih prireditvah in proslavah. Vodja pevskega zbora je namesto Zdravljice predlagala pesem Oj Triglav, moj dom, ostale pesmi pa so zapeli po vnaprej pripravljenem programu: Slovenska mat, me je rodila, Škerjanček poje, Tam na vrtni gredi, Mislim sem v vas iti, Tam čir teče bistra Zila, Rezijankica in druge.

Pesmi so vsi navzoči na tovariškem srečanju toplo sprejeli in jih nagradili z aplavzi.

Članice pevskega zbora so na zabavi ostale do 22.30 ure.

Dom JLA Kranj ima bogate tradicije sodelovanja z družbenimi strukturami Kranja in celotne Gorenjske. Tradicionalno dobro sodelovanje pa poteka z Gorenjskim muzejem Kranj, ZKO Kranj, Prešernovim gledališčem iz Kranja ter drugimi kulturnimi ustanovami iz ožje

in širše domovine. Letos se v Domu JLA Kranj vsak četrtek odvijajo lutkovne predstave, januarja so bile izvedene Vesele počitnice za učence osnovnih šol v Kranju in redno so organizirane razstave ter druge kulturne prireditve.

V počastitev kulturnega praznika 8. februar letos je bila v Domu JLA razstava originalnih ilustracij akademskega slikarja Ivana Seljaka — Čopiča »Prešernov Krst pri Savici«, ki si jo je ogledalo veliko število obiskovalcev Doma.

Ob proslavi Dneva inženirskih enot je bila 8. marca letos izvedena prireditev za vojak, starešine, učence srednjih kranjskih šol in druge goste, na kateri je bila recitirana tudi Prešernova Zdravljica.

Planinska enota v Kranju nadaljuje tradicije 7. SNOUB »Franceta Prešerna«, v okviru muzeja planinske brigade v karni imamo tudi spominsko sobo Franceta Prešerna, v kateri je Prešern predstavljen s svojimi deli in ravno Zdravljica je tista, ki je predstavljena v vseh jezikih narodov in narodnosti Jugoslavije in v nekaterih svetovnih jezikih.

Spominska soba je namenjena vojakom, starešinam, šolski mladini in ostalim obiskovalcem kasarne.

Vse oblike plodnega, dolgoletnega in tradicionalnega sodelovanja so dokaz, da pripadniki JLA v Kranju in Domu JLA gojijo tudi kulturne tradicije slovenskega naroda in nimajo nič proti izvajanju slovenskih pesmi, posebej ne Zdravljice, saj je to tudi pesem naš Prešernovec.

Obžalujemo ta neljubi dogodek, do katerega je prišlo in upamo, da ne bo vplival na naše nadaljnje plodno sodelovanje. Garnizijsko poveljstvo Kranj

Slovensko krščansko socialno gibanje
Križevniška 16
Ljubljana

SPOROČILO ZA JAVNOST (1)

V petek, 31. 3. 89 se je v Ljubljani sestala na prvo sejo programski svet Slovenskega krščansko socialnega gibanja, ki ga sestavljajo člani izvršilnega odbora Društva 2000, nekdanji krščanski socialisti in drugi. Na seji je bil izvoljen devetčlanski izvršilni odbor, ki bo kasneje dopolnjen še s člani pokrajinskih odborov gibanja. Glavne naloge izvršilnega odbora so priprava programa in formalizacija gibanja, ustanovitev odborov po Sloveniji in obveščanje javnosti.

Ljubljana, 31. 3. 89

Tajnik Društva 2000
Pavle Bratina

Sergej Nikitič Hruščov

UPOKOJENEC ZVEZNEGA RAZREDA

6

Prevedla S. P. in E. T.

»Domišljav je, ne prihaja...« je godrnjal.

»Pa kaj je to nenavadnega? Konec avgusta je, žetev je, in težave imajo z izpolnjevanjem planov. Gotovo obiskuje rajone,« sem skušal umiriti Ignjatova, on pa je samo zamahnil z roko.

Enaintridesetega avgusta je bil miting, na katerem je Nikolaj Grigorjevič, kot predsednik Prezidija Vrhovnega sovjeta RSFSR podelil orden. Kot ponavadi je bil po mitingu velik banket za mestni partijski in sovjetski aktiv. Od tam sva se vrnila v vilo. Z nama sta bila v avtomobilu Kačanov in Čurkin. Spremila sta Nikolaja Grigorjeviča do vrat, ga pozdravila in odšla.

Kmalu je prišel Trubilin, predsednik krajispolkoma. Z Ignjatovom sta čakala na Vorobjeva, ki je pospremil sekretarja Saratovskega obkoma Šibajeva, ki je tega dne odpotoval. Vorobjev je prišel okoli enajstih zvečer. Vsi trije so še nekaj minut ostali v hiši, potem pa sta Ignjatov in Vorobjev odšla v park pred vilo. Trubilin je ostal v hiši. Pridržil sem se mu, ker je ostal v sobi sam in nerazporežen. Očitno bi tudi on rad sodeloval v pogovoru. Skupaj sva čakala, da se vrnete Ignjatov in Vorobjev. Izpila sva vsak po eno šilce konjaka. Načel sem pogovor o uspehih kraja, o odlikovanju, a Trubilinu se je videlo, da so mu misli drugje, v parku. Čas je tekel počasi. Minila je ena ura, minili sta dve, Ignjatov in Vorobjev pa sta se še kar naprej sprehajala. To nikakor ni bilo podobno sicerš-

Šlo se je za to, da je Brežnjeva pripomogel, da se odobri denar za banket, ker je bilo organiziranje banketov na državne stroške prepovedano in je bil v zvezi s tem uveden strogi nadzor. Samo Brežnjeva kot drugi sekretar CK je moral dati takšno odobrenje.

»Tukaj pri meni je Vorobjev,« je nadaljeval Ignjatov, govorec Brežnjevu, »o vsem sva se pogovorila. Govoril sem tudi s Saratovskim sekretarjem Šibajevom. Nisva se takoj sporazumela, potem pa sva le našla skupni jezik.«

Poslovlila sva se, si zaželela uspehov in do služalke je prišel Vorobjev. Najprej sta govorila o odlikovanju. Vorobjev se je zahvalil Brežnjevu za visoko oceno njegovega dela in obljubil, da si bo še bolj prizadeval dosegati nove uspehe. Za njim je prišel na vrsto Kačanov in govoril o istem.

Po tem razgovoru so vsi šli na teraso in začeli živahno razglabljati o tem, kaj naj storijo zdaj. Odločili so se, da zavijejo najprej v krajkom, od tam pa v Primorsko — Ahtarski rajon na ribolov.

Vorobjev se je na tej poti ločil od nas, ostal je v krajkomu, in z nama sta ostala še Kačanov in Čurkin. Organizacija je bila na visokem nivoju. Na licu mesta nas je že čakala pogrnjena miza in na ognju je brbotala ribja čorba. Najprej smo popili in prigriznili. To je trajalo nekaj ur. Za mizo so si, skakaje eden drugemu v besedo, pripovedovali ribiške in lovске zgodbe, ena je bila bolj neverjetna od druge, in njihovi nekdanji lovski pleni so bili po vsaki zdravici večji.

Po kratkem odmoru so šli na večerni lov, eni s puškami za race, drugi z ribiški palicami.

Enako je bilo tudi naslednjega dne in v Krasnodar smo se vrnili šele drugega septembra zvečer.

V vili je čakal Vorobjev. Po razgovoru z Ignjatovom se je hitro pobral in se vrnil na večerjo. Po večerji se je ponovila stara zgodba — spet sta se do enih ponoči v dvojce sprehajala in o nečem razglabljala.

Naslednjega dne sva se odločila, da bova odšla. Pospremili so naju Vorobjev, Kačanov, Čurkin, Trubilin. Med pozdravljanjem jih je Nikolaj Grigorjevič povabil vse skupaj v Soči, naslednje sobo-

to, šestega septembra, k sebi na kosilo. Pri tem je še posebej poudaril, naj pridejo brez žena.

Šestega septembra se je pri naju zbralo dvajset ljudi: Bajbakov, minister za kulturo RSFSR Popov, povabljeni Krasnodarci in drugi Kačanov in Trubilin sta zamudila, ker sta se zadržala na poti.

Kosilo se je zavleklo, bilo je mnogo zdravic. Vorobjev se je spomnil Leningrada, tega, kako pravilno in načelno pozicijo je zavzemal Ignjatov v času, ko je zasedal mesto sekretarja leningrajskega obkoma. Obregnili so se tudi ob Kozlova.

Ko je bil Ignjatov sekretar leningrajskega obkoma, se je »proslavil« z uveljavljanjem ostre linije v odnosu do inteligence. Tedaj so mnogi govorili o njegovi grobosti in nestrpnosti. V CK je prišla kolektivna pritožba, ki so jo podpisali mnogi predstavniki literature in umetnosti. Zaradi tega je bil Ignjatov razrešen dolžnosti in postavljen za prvega sekretarja obkoma v Voronežu, kjer so ljudje preprostejši in je zato z njimi lažje delati.

Kosilo se je končalo ob desetih zvečer. Najbolj vzdržljivi so si še zmeraj dajali opravka s hrano in pijačo, drugi pa so se razšli vsak na svoje. Ko je Ignjatov ostal sam, me je poklical naj ga s posebnim telefonsko linijo »VČ« povežem z dačo Podgornega na Jalti.

Med čakanjem, da bo Nikolaj Viktorovič prišel na telefon, je Ignjatov z roko pokril slušalko in prosil:

»Pojdi hitro po Georgija in pazi, da se ne bodo prilepili še drugi.«

Poklical sem Vorobjeva v kabinet. Tam je zdaj že bil tudi Titov.

Medtem je na drugi strani žice tudi Podgorini že prišel k telefonu. Ne vem, o čem sta se pogovarjala. Po vsem sodeč, je Podgorini Ignjatov zaželel uspehov. Nikolaj Grigorjevič je pomenljivo odgovoril:

»Glavni uspeh ni odvisen od nas, pal pa od tebe.«

Tedaj je opazil, da sem še zmeraj v kabinetu in mi je pokimal z glavo, češ da sem prost.

Da ne bi motil pogovora, sem tihot odšel in zaprl vrata.

ARIF KUTLESHI

POTOP

Pred tabo rešilna obala.
Pohiti! Val prihaja.
Otresel bo rumeno listje,
obral zadnje sadje z dreves.

Edina zvezda, ki je svetila
v nočeh brez lune, brez kompasa,
je padla na krov slezenove barve,
da te kaznuje za stare grehe.

Morje je pobesnelo.
Kako naj mu utešimo jezo?
Glavo v roke! A plis?
Ali naj plis snamemo z glave?

Ljubiš življenje — kot mene.
Pohiti, val te spodnaša!
Potonil boš na dno morja.
A plis? Oče, varuj ga!

x plis = bela albanska čepica

SVEČANA DVORANA

V svečani dvorani
stoji prestol, kraljevi prestol.
Na njem: Edini Gospodar.

Strahotno se krohoče
s ključi Zemlje v rokah,
z blaženstvom veselja v predalu.
V žepu ima otroški mir.

Potem rodi Veliko Besedo.
Dvorski zidovi se tresejo
od ploskanja,
zavese se razpirajo, padajo —
a ljudje vsi po vrsti salutirajo.

Odprte strani

Prevedla Neža Maurer

Urednikova beseda

Osme Odprte strani prinašajo zapis o Glasovi preji, na kateri sta predla misli predsednik slovenske gospodarske zbornice Marko Bulc in voditelj Viktor Zakelj. Pogovarjala sta se na temo Kako iz križe. Za uvod smo dodali dve pesmi albanskega pesnika ARIFA KUTLESHIJA in razmišljanje Miha Nagliča o pluralizmu. Na to temo sta ubrani tudi razpravi Ivana Omana in Slavka Podmenika ter odmev na zadnji strani. Neža Maurer pa je ob dnevu mladinskih delovnih brigad pripravila črtico iz brigadirskega življenja. Prihodnji teden bodo izšla Snovanja. Naslednje Odprte strani — izšle bodo čez štirinajst dni — pa bomo odprli razmišljanjem o žrtvah vojne na Gorenjskem.

Leopoldina Bogataj

MIHA NAGLIČ

Povezovanje da, poenotenje ne!

Za osamosvajanje in povezovanje, proti nasilnemu ukinjanju razlik v »enotnosti«.

Česa naj se kot Slovenec predvsem ovem v teh zgodovinskih dnevih? Kako naj izkoristim veliko priložnost usode? Kakšna je moja odgovornost?

Slovinci moramo položiti trdne temelje svojem novemu, dokončno uveljavljenemu življenju. Po svojem civilizacijskem vzdušju, po svojem pravem občutju in zemljepisni legi smo srednjeevropski narod, veliko sodobno prebujanje Slovanov pa nas veže na južne krvne sorodnike. Po današnji zgodovinski nujni smo del jugoslovanskega osvobodilnega gibanja, zunanje osvobojanje južnih Slovanov je usmerjeno v sožitje suverenih narodnih individualnosti, kajti edino takšno sožitje je pogoj za pravilni potek družbenih in notranjih procesov osvobojanja.

Slovinci smo narod z izrazitim obrazom, imamo izdelan jezik in izoblikovanega duha. Živimo v Alpah, zgradimo v panonsko ravnino in smo hkrati obmorski narod, naše zemeljske vrvine so bogate in usodno zaokrožene, prvine naše zgodovine se vežejo v posebno nasičenost, iz izkušnje enote smo postali usodna individualnost, ljudstvo s profilom naroda. Dve konstanti sta se skoraj brez zveze skušali razviti v nas, krščanska omika Ogleja, Bavarske, svetih Cirila in Metoda, lutrovstva in katoliškega baroka, potem pa porenasana civilizacija humanizma s svojimi različnimi poudarkoma na subjekt in objekt: z ene strani individuum, znanje, artizem in demokracija, z druge pa kvantiteta, znanje, korist in ideologija. Vendar je bila stihija silnejša od volontarizma. Postali smo fantastični realisti z nagnjenjem v drobno spretnost. Nebogljeni spiritualizem smo vezali s poniglavim naturalizmom. Nikoli nismo rešili nasprotja med ujetostjo in domišljijo, med revščino in sposobnostjo, med provincializmom in visokimi spoznavami. Vsa stoletja smo si slikali na cerkvene stene svetega Kristofa, kako rešuje jezusčka čez reko, hkrati pa si risali žalostne pregovore na panjske končnice. Vse mrtvaške pisme smo pisali in grešili na vseh romanjih. Postajali smo otožno in prilagodljivo, hkrati pa marljivo in iznajdljivo, dvojniško razpoloženo, tragično razklano, neoporeno ljudstvo. Ničče doslej nam ni znal pomoči, šele spopad med največjimi nam je dopustil vstop v areno zgodovine, spoznali smo svojo uro in zdaj hitimo, kakor se nismo nikoli. Z oboroženim uporom začenjamo odpravljati svojo manjvrednost, uresničiti se moramo in se poenotiti.

Za nas velja enačba: Slovinci se bomo notranje osvobodili z zunanjo osvoboditvijo, zunanje pa se bomo osvobodili z notranjo osvoboditvijo. Obliko takšnega hkratnega osvobojenja bomo našli v socializmu, ki naj upošteva naše izvirne okoliščine, geopolitična dejstva in našo duhovno naravo. Socializem se nima svoje dokončne podobe, zato nas vabi k velikemu soustvarjanju novega reda.

Edvard Kocbek, 28. 11. 1943

Česa se moramo Slovinci zavedati danes? Kako nam je ravnati, da bomo prestali nove preizkušnje usode? Kakšna je pri tem naša skupna in odgovornost vsakega posebej?

Ta in še druga vprašanja se nam zastavljajo ob branju Kocbekovih globokih in daljnovidnih premišljanj o slovenstvu. V novih preizkušnjah časa nas spodbujajo besede, ki si jih je avtor zapisal v svoj partizanski dnevnik (1) v Livnu, ob zadnjem postanku na usodni poti slovenske delegacije v

Jajce. V kraj, kjer so dan kasneje položili temelje novi, avnojski Jugoslaviji. Tisti, v katero smo se Slovinci kot že izoblikovan in samosvoj narod povezali skupaj z drugimi bratskimi narodi po načelih enakopravnosti in federalizma.

Zdaj — 45 let pozneje — smo že lep čas priča dejanjem, s katerimi se Srbi odrekajo tej zgodovinski zavezi. Enostransko jo razveljavljajo in samovoljno narekujejo novo, ki naj bi po njihovem postala tudi naša, »enotna«. Spet zahtevajo Jugoslavijo le po svoji meri. Takšno, v kateri Slovenija ne bo več suverena nacionalna država, ki se je skupaj z drugimi povezala v socialistično, enakopravno, zvezno skupnost; poslej naj bi bili vsi skupaj le še podložniki nečesa enotnega, homogenega, brezrazličnega, olivnosivega...

V besedah in dejanjih, s katerimi se odzivamo takim nameram, izpričujemo, da se svoji suverenosti ne nameravamo odreči, vsaj zlepa ne. Tisti pa, ki bi nam jo hotel vzeti zgrda, bo tvegala svojo. Kakor že nekajkrat v zgodovini smo tudi tokrat odločili ohraniti svojo individualnost — kot posamezniki ir kot narod — in se povezovati z vsemi, ki so za enakopravno sodelovanje v Jugoslaviji, v Evropi in v svetu.

Povezovanje torej, ne poenotenje. Slednje je nekaj nedosegljivega, začasnega, predvsem pa preživetega. To je parola totalitarnih režimov, socialističnih in nacionalističnih, ki so za ceno svojega obstoja vedno pripravljene poteptati vse drugačno v »enotnosti«.

Enotnost ni več paradigma, vzorec in zgled časa. Razvojna paradigma sodobnih družb je v protislovnosti osamosvajanja in povezovanja, v vse večji individualizaciji na eni in vse zajemajoči integraciji na drugi strani, ob sožitju obeh. Gre za razmerje, ki ni brezkonfliktno, hkrati pa tudi ne tako, da bi eno drugo izključevalo in ukinjalo. Tako ga v svojih raziskovanjih razkriva tudi slovenski sociolog dr. Zdravko Mlinar. (2)

Poenotenje na nacionalni osnovi je v razvitem svetu sklenjeno. Zdaj gre za povezovanje že osamosvojenih (nacionalnih) držav in njihovih državljanov kot posameznikov v nove med- in naddržavne in medčloveške asociacije.

Kako pa je pri nas? Kakšna so družbena razmerja, ki obvladujejo posameznike, različne oblike njihovega združevanja, narode in republike? Kje smo v tej konstelaciji Slovinci?

☆ ☆ ☆

Živimo v svetu, ki še nima svoje dokončne podobe in nas vabi k soustvarjanju »novega reda«, bi lahko rekli s Kocbekom. »V svetu, ki se povezuje. Medsebojna odvisnost ljudi, narodov in držav je vedno večja, skupna odgovornost za ohranitev in izboljšanje življenja vse usodnejša. V ospredje stopajo dostojanstvo človeka, kulturni pluralizem in ekološko ravnovesje.« To so zapisali slovenski komunisti v svojem programu prenove. (3) Težnja po ohranitvi že izoblikovane individualnosti se tako prepleta z nujnostjo medsebojnega povezovanja. Gre torej za dvojje, ne za eno.

Tako v razvitem svetu. Kaj pa v Jugoslaviji? Tu so

še zmeraj najglasnejši tisti, ki vztrajajo pri enem: pri preizkušenih receptih demokratičnega centralizma. Po njih smo razredne razlike med ljudmi, ki so koreninile v lastnini, že preseglji v družbeni lastnini; razlike med ljudmi, ki so si kot posamezniki tako različni in kot taki tvorijo vse bogastvo družbenih odnosov v civilni družbi, že nekaj let uspešno poenotujemo v enakosti praznine želodcev in glav; razlike med ljudmi, ki hočejo postati državljani pravne države in jo sooblikovati, se ba je ukinjajo v enotnosti jugoproletariata, ki naj bi ga po novem predstavljal tretji zbor zvezne skupščine, že zdaj pa se kot nekakšen lumpenproletariat dogaja na mitingih; razlike med ljudmi, kakršni so se (na)rodili kot pripadniki različnih narodov in med temi narodi samimi, naj bi slejkoprej preseglji v enotnem jugoslovanstvu (?); razlike v prepričanjih, od prednikov podedovane miselne zablode, kulturo dialoga in kar je še takega, preglašča monolog tistih, ki so prepričani, da edini vedo, kaj je prav... Skratka: na pohodu je poenotenje za vsako ceno, čeprav za ceno pristanka na smetišču zgodovine.

Vse bolj se razkriva, da izza kulis tega »novega« jugoslovanskega poenotenja igra spet usmerjajo scenaristi in režiserji iz beograjskih unitarističnih in centralističnih krogov. Nastopajo sicer z novimi prijemi: za kulisami in na odru, v skupščini in pred njo, »institucionalno in vaninstitucionalno, statutarno i nestatutarno, na ulici i unutra, populistički i elitistički, argumentovano i neargumentovano ali, u svakom slučaju tako da je jasno da se radi o politici za Jugoslaviju...« (4) Cilj vsega tega početja pa je star in zgodovinsko kompromitiran: Srboslavija.

Potem ko so »uspeli« izčrpati gospodarstvo in razkrojiti avnojsko politično soglasje, morajo zdaj nekaj podobnega storiti še s tistimi narodi in narodnostmi, ki jim še kljubujejo. Ekonomske in politične demokracije v Jugoslaviji sicer nikoli ni bilo na pretek, civilno družbo je kar naprej zatirala politična država, ki pa je vendar dopuščala nekakšen pluralizem plemen oziroma narodov in narodnosti ter njihovih kultur. Zdaj se lotevajo še tega. Druge narode in njihove predstavnike ponižujejo, izživajo spore in spopade, dokler ne izsilijo izrednega stanja. Po njihovem scenariju bo na jugoslovanskem prizorišču ostala le še množica ubožanih, brezpravnih in ponižanih posameznikov. To atomizirano, brezoblično maso bodo potem pretopili v neko višje, »enotno« jugoslovansko plemo. Ker bodo v tem plemenu Srbi po številu in samozavesti — slednje jim je pač treba priznati — pred drugimi, se ve, kdo bo pri nas tatamata. Posameznikom, ki se ne morejo več izražati individualno — za to nimajo ne ekonomskih ne političnih ne kulturnih sredstev — skoraj ne preostaja drugega, kot da gredo na miting, kjer zapadejo v trans in naposled se jim celo dozdeva, da počno nekaj zgodovinskega in odrešilnega.

Kaj lahko v tem tesnobnem vzdušju še storim kot posameznik? Kot državljan, ki se svoji individualnosti še ni odrekel? Naj se uprem, se pokorim, zbežim...? Je kje kak program, ki nakazuje rešitev?

Je v pluralizmu. V demokraciji. Taki, ki posamezniku ne ponuja le udeležbe v »dogajanju ljudstva«, temveč mu omogoča individualno artikulacijo v ekonomski, politični in kulturni dejavnosti. Za Jugoslavijo, ki bi omogočala demokratično množstvo razlik, smo tudi Slovinci. »SFR Jugoslavijo želimo

kot demokratično družbo. Demokratično skupno življenje predpostavlja prostovoljnost, enakopravnost, spoštovanje različnosti, odgovornost, medsebojno prostovoljno pomoč in demokratično sintezo skupnih interesov.« (5)

Slovinci si želimo takšno Jugoslavijo, v kateri bi ohranjali, predvsem pa še naprej razvijali že doseženo stopnjo gospodarske razvitosti, politične suverenosti in kulturne posebnosti. Hkrati smo pripravljani na vse mogoče oblike povezovanja v jugoslovanskem in še širšem merilu, kolikor te ne odpravljajo naše individualnosti.

Socializem se bo poslej lahko razvijal le, če bo omogočal povezovanje osamosvojenih narodov. Ukinjanje suverenosti in avtonomije pomeni nazadovanje. To, kar smo dobili Slovinci v avnojski Jugoslaviji, zdaj zahtevajo Estonci, Latvijci in Litvanci v Sovjetski zvezi. SFRJ ima Kosovo, ZSSR Gorski Karabah. Perspektive so v povezovanju enakopravnih, ne v poenotenju po meri največjega.

»Novi red« — socializem po meri človeka — se poraja v krčih in spopadih. Pluralizem, ki se na eni strani Jugoslavije končno le uveljavlja, se na drugi radikalno ukinja v monizmu mitingov in izrednega stanja. V hrupu mitingov in v zapovedanem molku izrednih razmer se argumenti pluralistov ne slišijo. Zato nas (po)tolaži stara latinska modrost: Ubique turba est argumentum pessimi. Množica je povsod argument najslabšega.

Jaz sam slabega nikomur ne privoščim. Srbom še posebej ne in sebi še najmanj. Mar bi si skupaj prizadevali, da bi bilo enim in drugim bolje! Čeprav ne za vse enako — tudi v dobrem so razlike.

Upam, da se kmalu povrnejo časi, ko se bomo spet lahko srečevali in pogovarjali kot ljudje; ko bomo najprej ljudje in šele nato Slovinci in Jugoslovanci, Evropejci in še kaj. V socializmu mora vendar stopiti v ospredje človek kot posameznik in ne le kot zaznamovanec določenega razreda, partije, naroda, države...

Dokler pa vsa ta zaznamovanja so, mi ni vseeno, v kakšni družbi živim in kateri partiji pripadam. In tudi slovenstvu se ne odrekam. Zato si upam govoriti kar v njegovem imenu, čeprav bi raje le v svojem in kot »državljan sveta«!

☆ ☆ ☆

Pri nas je tedaj še vedno tako, da brez sv. Kristofa ne moremo, tudi komunisti ne. »Kdor se zjutraj ozre nanj, tistega dne ne bo umrl nasilne smrti,« so verjeli nekoč. Zato so ga slikali na zunanje zidove cerkva, da bi ga lahko uzrli kar s hišnega praga, s polja ali s poti.

Nasilna smrt venomer preži na vsakem koraku. V zadnjem času pa se precej govori še o nevarnosti, da te pridejo nasilni smrtniki iskat in te na silo kam odpeljejo. Sveti Kristof, obvaruj nas pred njimi!

V Žireh, na prvi dan pomladi 1989

Miha Naglič

Opombe:
1 Edvard Kocbek, Listina, Lj. 1982, str. 523-524
2 Zdravko Mlinar, Protislovja družbenega razvoja, Lj. 1986
3 Prenova Zveze komunistov, Osnutek za razpravo, Komunist, 14. 3. 1989, str. 25-28
4 Slobodan Milošević na 20. seji CK ZKJ, Danas, 7. 3. 1989, str. 27
5 Glej op. 3.

PETER COLNAR

Glasova preja Glasova preja Glasova preja Glasova preja Glasova preja Glasova preja

Glasova preja z Markom Bulcem na temo Kako iz krize ali

ČRTA NEKE GENERACIJE

V petek, 31. marca, je podpredsednik slovenske socialistične zveze Viktor Žakelj na peti Glasovi preji gostil v hotelu Creina kandidata za člana predsedstva SFR Jugoslavije Marka Bulca. Dvorana ni bila polna. Je bilo to zaradi nekaj manj iskivosti na prejšnji Glasovi preji? Morda pa je manjše zanimanje tudi napovedovalo kasnejše nedeljsko (za marsikoga) presenečenje, ko Marko Bulc ni zmagal na glasovanju?

Teoretiki našega družbenega dogajanja bodo vsekakor vsak po svoje razlagali odločitev ljudi. Trenutno je v ospredju ocena, da na »volitvah« ni izgubil Marko Bulc, ampak njegova generacija, ki je pripeljala skupnost v sedanje stanje. Ob odločanju za Janeza Drnovška je prav gotovo ob podpori njemu in njegovemu programu odigralo veliko tudi dejstvo, da živimo slabo, da so ljudje naveličani istih obrazov, ki na različne načine rešujejo in razrešujejo vedno iste probleme in jih (vsaj doslej) ne rešijo.

Ali pomeni odločanje med dvema kandidatom črto za neko generacijo? Ali pomeni, da politiki, ki izhajajo iz nje nimajo posebnih možnosti, da »preživijo« na neposrednih volitvah?

Morda. Marko Bulc s svojimi pogledi vsekakor ni deloval kot predstavnik te generacije. Pod nekatera njegova stališča bi se verjetno hitro podpisal marsikateri »alternativni« politik. Tisto, kar navaja na misel, da so »volitve« pomenile črto za neko generacijo, je dejstvo, da pravzaprav sploh nismo glasovali o dveh različnih ali pa vsaj bistveno drugačnih programih, da smo se odločali za »barvno nianso iste znamke avtomobila«, ki so nam jo, tako kot vedno doslej, predpisali drugi.

Zaradi tega odločitev volilcev, ki se niso opredelili za modrost in izkušnost ter konec koncev tudi ne za preizkušeno prakso človeka, ki se je v Beogradu med prvimi kot bivši vodja slovenske delegacije odločno in javno postavil po robu pritiskom, daje misliti, da je šlo tudi za odločitev za mlade, za druga imena. Kaže, da »ime« ob rezultatih dela v sedanosti prej pomeni oviro kot priporočilo.

Dovolj komentarija izpod peresa poročevalca. Samo še nekaj. Bulc se je predstavil na Glasovi preji kot človek, ki mu je, kljub nekajkratnemu modno pretiranemu poudarku na pomembnosti gospodarskih odločitev pri izhodu iz kriz(e), daje miselni tok tisto, s čimer se morda strinja velika večina.

Kljub volilnemu »neuspehu« ostaja Marko Bulc eden od pokončnih vodilnih mož slovenske politike. Kot udarni predsednik Gospodarske zbornice Slovenije je verjetno še kako zanimiv in zato tudi predstavitev njegovih mladih dni ter nekaterih korenin, ki jih je izvabil Viktor Žakelj, lahko predstavlja za marsikoga zanimivo srečanje s človekom, ki že dolgo zbuja zanimanje.

niti real-socializma niti kapitalizma. Hitro se je pokazalo, da ne gre, in zato sem se hitro opredelil za tržno ekonomijo. Takrat sem imel zaradi tega nekaj težkih debat s Kardeljem.

NEJASEN POJEM SOCIALIZMA

Morda bo čez 10, 15 ali 20 let stvar jasna, vendar je danes jugoslovanski pojem socializma eden najbolj spornih stvari.

»Za nas je bila bistvena drugačnost od kapitalizma. Vsi smo zagovarjali enakost, vsak je hotel biti enak. Govorili smo o enakih železnicah, vendar sem hitro spoznal, da enakost v revščini ni socializem.

Naš socializem se je pokazal kot neučinkovit, za takšnega, ki ne pelje k humanim ciljem, pa ni

SAMOUPRAVLJANJE, POSLOVANJE IN MONOPOL

Samo demokracija lahko prinese rešitve, ob tem pa ostaja vprašanje, kako oziroma kakšna demokracija.

»Če se podre monopol partije v državi, je to priložnost za demokracijo, če se ne bo, priložnosti ni.

Razmejiti bo treba tudi samoupravljanje in poslovanje. Delavci naj sami izberejo direktorja, ne pa, da jih izbirajo družbenopolitične skupnosti. Delavci naj tudi odločajo o profitu, kako priti do profita, pa ni stvar delavcev, ampak vodenja. Če ni profita, če niso direktorji dobri, naj imajo delavci možnost, da jih zamenjajo.«

CIVILNI VOJAŠKI MINISTER

VPRAŠANJE: Kaj menite o civilnem vojaškem ministru?

ODGOVOR: »Žal smo ob smrti predsednika Tita zamudili priložnost, da bi postavili civilnega ministra za vojsko. To bo sedaj dolg in težak proces. Armada bo morala postati institucija za uspešno obrambo države, ne pa izredno pomembna politična institucija. Tudi ta poseg bo dolg in težak.«

NOVOMEŠKI GIMNAZIJI

Zakaj odide človek s sedemnajstimi leti v partizane?

»V gimnaziji v Novem mestu sem se gibal v sokolskih krogih, se družil s fanti v telovadnici. Znano nam je bilo, da se je v Italiji in Nemčiji pojavil fašizem, zato se je med nami porajal v letih 1939, 1940 občutek strahu. Septembra leta 1941, ko sem bil petošolec, se je oblikovala ideja o ustanovitvi odbora OF. Znanci iz telovadnice smo šli oktobra krast v vojašnico za potrebe partizanov, novembra smo še sunili radijsko postajo, decembra pa organizirali štrajk dijakov. Takrat so nas izključili iz vseh šol in tako sem do konca vojne prekinil študij.«

OD VOJAKA DO KOMANDANTA

Kratko dobo je bil vojak. Hitro komandant in bil demobiliziran kot podpolkovnik. Kako razumeti hitro napredovanje?

»V kakšni akciji sem bil bolj korajžen pa sem postal komandant. Takrat nismo imeli kadrovske komisije, ki bi ljudi postavljale na položaje. Kdor je bil korajžen, je hitro napredoval.

Bral sem brošure, ki smo jih imeli takrat, in se odločil proti izkoriščanju, za komunizem. Med Hlapcem Jernejem in komunistično literaturo sem našel nekakšen stik. Danes nekateri govorijo, da bi se bilo treba za napredek vrniti v kapitalizem. Jaz ostajam pri socializmu.

LEKOVA PREDHODNICA

Marko Bulc ne izhaja iz tiste real-socialistične edine zvečičavne »napredne delavske družine«.

»Oče je bil podjetnik. Imel je kmetijo, gostilno in nekakšno zadevo nekje med obrtjo in podjetjem. Ukvarjal se je tudi s politiko in je bil zato dve leti izgnan na Češko. Tam je dobil zastopstvo za farmacevtsko produkcijo. Imel je nekakšen farmacevtski laboratorij, iz katerega je nastala partizanska lekarna glavnega štaba, tovarna Lek pa sedaj sodi, da so bili to njeni začetki.

Oče sicer ni bil komunist. Ker sem jaz bil, mi je rekel, da se ne strinja z demokratičnim centralizmom, t.j. z večinskim mnenjem, in da bo raje kar lepo zadržal vedno svojega.«

RAZVOJ ARHITEKTOV REALSOCIALIZMA

Viktor Žakelj je od časa do časa tudi malo zbodel. Tako je npr. dejal, da je sodil Bulc med arhitektove real-socializma, da je bil na vrhu, ko so oblikovali dogovorno ekonomijo, sedaj pa je eden najbolj glasnih zagovornikov tržnega gospodarstva...

»Res je. Morali smo se spreminjati. Nekateri s niso in so ostali v real-socializmu. Takrat nismo imeli pred seboj nobenih izkušenj. Edina izkušnja je bila Sovjetska zveza. Ko smo začeli leta 1951 s »tovarne delavcem« in samoupravljanjem, smo to počeli z nekjo vehemenco, ker smo misli-

LJUBLJANSKI PROCES

VPRAŠANJE: Ali ste za pomilostitev četverice obsojencev pred vojaškim sodiščem v Ljubljani?

ODGOVOR: »Za pomilostitev se nisem opredelil, ker vsebuje akt pomilostitve tudi priznanje krivde. Zavzemam se za obnovo procesa, ker je bil neregularen.«

ROJSTVO IN PROPAD TRŽNE EKONOMIJE

Marko Bulc se je praktično vsekoli največ ukvarjal z gospodarstvom.

»Že ob reformi leta 1965 je Kraigher postavil v ospredje iste faktorje, kot jih uporablja ves svet. Ker sem se za to zelo zavzemal, me je Stane Kavčič povabil za podpredsednika. Ker nisem šel, so mi v partiji rekli, da moram iti v Beograd v zvezni izvršni svet. Tam sem spremljal šepanje takratnih poskusov tržne ekonomije. Leta 1967 je začela šepati, leta 1969 pa je čisto zamrla, zato ker je partija ni prenesla. Prvi udarec so ji dali zeniški metalurški in bosanski rudarji pri cenah.

Takrat smo mislili, da bomo lahko reševali vse s samoupravnimi sporazumi. Tako: ne bi imeli

sem. Svobodo si predstavljam kot tisto svobodo, ki pelje k ustvarjalnosti ljudi. Tako mislim. Ko sem prvič slišal za »socializem po meri človeka«, sem takoj dodal, da »s tem, da ne bomo človeku jemali mere«.

Zame je in ostaja socializem nekaj drugega, kot je kapitalizem. Samoupravljanje je lahko srečka civilne družbe. Delavci naj vztrajajo, da je razporejanje ustvarjenega dohodka izključno njihova pravica.«

SOCIALNA DEMOKRACIJA

Je bila napaka, da naš razvoj ni sledil socialdemokratski poti? Je skandinavska socialna demokracija tisti pravi socializem?

»Ne. Socialni demokrati so za participacijo delavcev pri odločanju. Nisem za to, da delavci participirajo, ampak za to, da odločajo.«

Je bila naša pot prava?

»Vsaka politika se ceni po rezultatih. Naši so slabi: V letih 1977 in 1978 niso priznali krize. Jaz sem na to opozoril in izpadel kot heretik. Če se namreč prizna kriza, je potrebno poiskati tudi krivca zanjo. To pa je politika. Sedaj imamo možnosti za izhod iz krize in to zato, ker smo se odločili za tri reforme hkrati. Če ne bo šlo vse vzporedno, ni možnosti za gospodarsko reformo.«

NAJBOLJŠA MLADA GENERACIJA

Marko Bulc je prišel po partijski dolžnosti tudi na mesto sekretarja ZK ljubljanske univerze.

»Na univerzi smo začeli delati z mladimi fanti, odpravljati tabu teme. Tako smo govorili naprimer o vlogi in pomenu inteligence, kar je bilo takrat hudo pregrešno. Povabili smo tudi Kardelja in prišlo je do burne razprave. Drugi tabu smo začeli poridati z dokazovanjem, da je politika uničila kmetijstvo. Ob tem smo se začeli resno tepsti tudi za upoštevanje pomena univerze...«

KONFERENCA NEUVRŠČENIH

VPRAŠANJE: Konferenca neuvrščenih bo za Jugoslavijo polomija. Ideološka napetost se je sprostil.

»Uspeh je lahko, če Jugoslaviji uspe prepričati druge v potrebnost hitrih notranjih reform, ne pa, da se konferenca opredeljuje v zahtevah po prepovednih svetovnega gospodarstva. Če ne bi bilo že odločeno, bi bil proti organiziranju konference, tako pa je treba iz tega narediti, kar se pač narediti da.

SLOVENIJA IN JUGOSLAVIJA

VPRAŠANJE: Kako gledate na procese v Sloveniji in očitke, ki letijo na njen rovaš iz nekaterih drugih delov Jugoslavije?

ODGOVOR: Razvojni procesi v Sloveniji so na mnogih področjih pred procesi v Jugoslaviji. Ob tem se moramo zavedati, da pridige nihče ne ceni, da se cenijo predvsem dobri zgledi. Iz prakse gospodarske zbornice vem, da te najprej šifmajo, kasneje poslušajo in nazadnje, če gre za dobro stvar, posnemajo. Zato bi morali novo predsedstvo Jugoslavije podpirati stanje v Sloveniji.«

li, da gre za nasprotovanje Sovjetski zvezi, za novost. Bila je novost in bili so tudi uspehi, saj smo dosegali 5 do 8 odstotno gospodarsko rast. Kasneje se je pokazalo, da je vse to premalo. Na račun državno-planskega sistema je prišlo do velikih napak, za katere pa niso krivi samo neposredni investitorji. Spominim se, kako so prosili za soglasje za skopsko železarno. Prepričevali smo jih, da nimajo elektrike, pa ni nič pomagalo — dobili so soglasje...«

57 mild nežna moč izbranega tobaka

Nova blaga in nežna filter cigareta 57 MILD si je pridobila naklonjenost kadilcev, kar je največje in najpomembnejše priznanje novemu izdelku TOBAČNE-LJUBLJANA.

Tudi strokovna žirija je visoko ocenila kvaliteto nove cigarete iz družine FILTER 57.

Nova filter cigareta 57 MILD je dobitnica ZLATE MEDALJE SKOMESA '88!

DA - ZA SOLIDARNOSTNO POMOČ, ZA PREVENTIVO:

Vaša pomoč bo namenjena za:

- sodobno zdravljenje z zdravili in aparati, ki so dragi, a učinkoviti, ker znižujejo smrtnost obolelih otrok
- za zdravljenje obolelih v okolju, ki otrokom pomeni kakovostno spremembo pod nadzorstvom zdravnikov in staršev
- za izobraževanje in usposabljanje tistih, ki otrokom lahko pomagajo
- za tiskanje besedil, ki nas bodo osveščala o boleznih raka pri otrocih in o dejanjih odraslih pri uničevanju narave in človekovega okolja

NE - ZA UMIRANJE OTROK ZA RAKOM IN KRVNIMI BOLEZNIMI

Po podatkih Sklada za izboljšanje kakovosti zdravljenja in življenja otrok z rakom in krvnimi boleznimi je bilo na Gorenjskem do 4. aprila 1989 zbranih 94.148.000 dinarjev.

SOLIDARNOSTNA POMOČ OTROKU Z RAKOM

Žiro račun: 50103-743-51056

JELOVICA

64220 ŠKOFJA LOKA

Odbor za kadre, izobraževanje in družbeni standard objavlja prosta dela in naloge

VZDRŽEVANJE STROJEV IN NAPRAV - STRUGAR

Pogoji: IV. stopnja strokovne izobrazbe kovinarske smeri in 12 mesecev delovnih izkušenj

VRATARSKA OPRAVILA II

Pogoji: II. stopnja strokovne izobrazbe - varnostnik in 6 mesecev delovnih izkušenj ali dokončana osnovna šola in 12 mesecev delovnih izkušenj

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in trimesečnim poskusnim delom.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku 8 dni od objave na naslov: Jelovica, lesna industrija, Škofja Loka, Kidričeva 58, za kadrovsko službo.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po izteku objave.

ABC POMURKA

ABC POMURKA - LOKA
TOZD JELEN - gostinstvo Kranj
64220 ŠKOFJA LOKA

Objavlja prosta dela in naloge

1. ORGANIZATORJA GOSTINSKE DEJAVNOSTI

Pogoj: visoka ali višja izobrazba gostinske smeri ali turistične smeri in 3 leta prakse na podobnih delih. Kandidat mora imeti tudi vozniški izpit B kategorije.

2. POSLOVODJA GOSTINSKEGA OBRATA STARI MAYR V KRANJU

Pogoj: Srednja gostinska oz. delovodska gostinska šola in tri leta prakse na podobnih delih.

Poskusno delo za obe deli traja 90 koledarskih dni.

Prošnje bo sprejemala kadrovska služba podjetja ABC Pomurka, LOKA, DSSS, Kidričeva 54, Škofja Loka, osem dni po objavi oglasa.

tovarna športnega orodja Begunje na Gorenjskem

Objavlja

LICITACIJO naslednjih osnovnih sredstev

1. tovorni avtomobil MB 1213, leto izdelave 1978, prevoženih 400.000 km v voznem stanju, izklicna cena 45.000.000 din
2. 2 kamp priklopi IMV ADRIA EXPORT 500, leto izdelave 1977 izklicna cena po 3.000.000 din

Prometni davek plača kupec.

Licitacija bo v prostorih tovarne dne 8. 4. 1989 ob 9. uri po načelu videno-kupljeno.

Ogled opreme in vplačilo 10 % varščine od izklicne cene, bo istega dne od 8. do 9. ure.

Kupec bodo lahko blago prevzeli in plačali od 10. 4. do 17. 4. 1989. Po tem roku zapade 10 % varščina.

Lipin salon pohištva v Kranju

Živite v senci dobrega drevesa

Letos septembra bodo minila štiri leta, odkar je tovarna pohištva Lipa Ajdovščina odprla v prostorih Gorenjskega sejma v Kranju salon pohištva. Ker je to edini Lipin salon na Gorenjskem, ga obiskujejo kupci iz vseh petih gorenjskih občin, prihajajo pa celo z ljubljanskega območja in s Štajerske. Za poznavalce razmer in za vse, ki vedo, kaj je kakovostno in lepo oblikovano kuhinjsko (in ostalo) pohištvo, to ni nič nenavadnega: Lipa je namreč na dobrem glasu, za dober glas pa vemo, da seže daleč, tudi tja, kjer ga ne bi pričakovali.

Že ko kupec vstopi v Lipin salon pohištva v Kranju, ga poleg domačih predstavitev kuhinjskega in ostalega pohištva preseneči miza z računalniško opremo - delovno mesto svetovalca Antona Kuharja. Kaj pomeni vsa ta oprema? Veliko je, da imate s sabo podatke o kuhinji (dolžina, širina itd.) in računalnik, ki ga spretno krmili ustrezljivi in prijazni svetovalec, vam bo po vaših željah v dobre četrt ure izrisal načrt postavitev kuhinjskega pohištva, po nekaj minutah pa bo tudi postregel s podatkom, koliko vse skupaj stane. Načrt (v treh dimenzijah in iz različnih zornih kotov) daje možnosti za razmišljanje o raznih kombinacijah in rešitvah in daje vsakomur predstavo o tem, kako bo izgledala kuhinja, potem ko bo postavljena. Skratka - Lipa je s tovrstno ponudbo računalniške obdelave podatkov zadela v polno. To dokazujejo tudi javne pohvale in pohvale kupcev v Lipinem salonu v Kranju.

V čem se Lipine kuhinje razlikujejo od ostalih? Spisek, ki so ga sestavili v tovarni, je kar dolg in obsega sedemnajst točk. Omenimo le nekatere! Dvojna višina kuhinj - 220 in 240 centimetrov, tri višine vitrin, štiri višine visečih omaric, zapolnitev kota s kotnim štedilnikom ali z visoko kotno omaro, barski pult po meri, štedilnik s komandami na vrhu (zaradi otrok), masivni predali, furnirane police širine 30 ali 60 centimetrov v dolžinah do 2,8 metra, možnost nastavitve nogic in namestitve podnožja (za lažje čiščenje tal), široka ponudba domačin in uvoženih izdelkov bele tehnike in raznih dodatkov (medeninaste palice, stekla vitrin

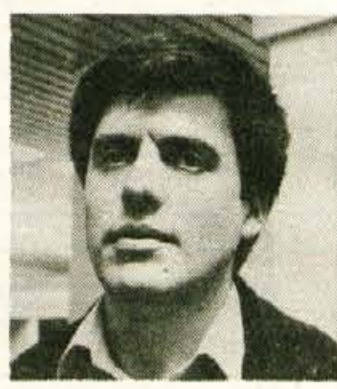
itd.), zavarovanje kuhinj za dve leti, širok izbor z množico dodatnih elementov (predalčki, stekleničnik, vmesni elementi, spuščeni štedilnik, pult miza itd.), različne možnosti pri izbiri delovne ploš-

njami: z Moreno, ki je iz naravnega masivnega hrastovega lesa, z Lilljo, ki je bela in je iz mediapana, ter z Jasno, ki pomeni kombinacijo bukovega lesa in belega ultrapas. Poleg njih predstavlja-

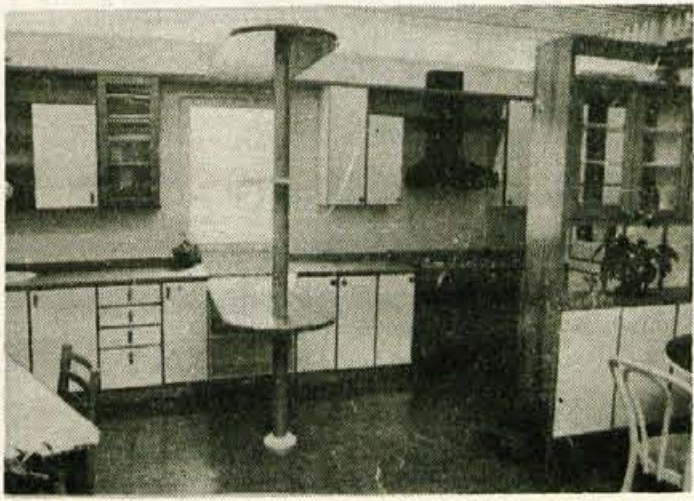
če, masivni nalimki na občutljivih delih pohištva - in še bi lahko naštevali. V Lipinem salonu pohištva v Kranju, kjer razstavljajo kuhinjsko pohištvo iz pretežno masivnega lesa in tudi nekaj pohištva za dnevne sobe, so pred kratkim preuredili notranjost in ponudbo obogatili s še tremi novimi kuhinj-

Lipine kuhinje so dve leti zavarovane. Zavarovalnica Triglav povrne škodo, ki nastane na kuhinjskih elementih zaradi požara, strele, eksplozije, viharja, toče, poplave, izliva vode, vplomne tatvine, ropa...

jo v salonu še kuhinjo Majo iz jesenovega lesa, Solaris iz hrastovega luženega lesa, Provenzale iz borovega lesa (v temni in svetli izvedbi), Lariso, ki ima vrata izdelana iz češnjevega lesa in iverice, furnirane s češnjevim furnirjem, Idilo, ki predstavlja kombinacijo masivnega borovega lesa in

Lipin salon pohištva v Kranju je odprt vsak dan od ponedeljka do petka od 12. do 19. ure, v sobotah pa od 8. do 12. ure. Telefonska številka, ki si jo velja zapomniti, je (064) 26-276.

oplemenitene iverice na manj občutljivih mestih, Vesno, ki ima vrata izdelano iz mediapana, Laniko, za katero je značilna kombinacija ultrapas in svetlega jesenovega lesa, kuhinjo Lipa, ki je prav tako kot Maja iz jesenovega lesa, vendar svetlo lužena, in ima kotni štedilnik s kotno napo... Pri kuhinjah Maja in Solaris je možen jedilni pult v dolžini od 1,2 do 2,8

Kakšni so plačilni pogoji? Pri takojšnjem plačilu z gotovino je 30 odstotkov popusta, vendar le pri vrednosti blaga, ki presega štiri milijone dinarjev. Lipa pa daje tudi možnost plačila v petih mesečnih brezobrestnih obrokih in ob takojšnjem plačilu najmanj četrtine vrednosti (polog). Rok dobave je do dveh mesecev.

LIPA
POHIŠTVO

SALON POHIŠTVA
KRANJ
Gorenjski sejem Kranj
Stara cesta 25
telefon: 064/26-276

metra, kuhinja Lanika je izdelana v višini 2,4 metra, skoraj za vse kuhinje so dobijo okrogle ali oglete jedilne mize s stoli. V salonu pa razstavljajo tudi temno pohištvo Domus (za dnevne sobe) v različnih višinah in širinah, stole-počivalnike iz govejega usnja - in še kaj. Kaj reči za konec? Pridite v preurejeni Lipin salon pohištva v Kranju in si oglejte kuhinjsko in ostalo pohištvo! Odlomite se za nakup in "živite v senci dobrega drevesa"!

